

MARIKO

Johana Mūbatithania Kūhaarīria Njīra

¹ Kĩambĩrīria kĩa Ũhoru-ūrĩa-Mwega ũkonĩĩ Jesũ Kristũ Mũrũ wa Ngai.

² O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa Isaia ũrĩa mūnabii atĩrĩ:

“Nĩngũtũma mūtũmwo wakwa athĩĩ mbere yaku,

ūrĩa ũgũgũthondekera njīra yaku.”

³ “Kūrĩ mũgambo wa mũndũ ũkwaniĩra werũ-inĩ akoiga atĩrĩ,

‘Haarīriai njīra ya Mwathani, rũngariai njīra ciake.’”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Johana ookire akĩhunjagia, na akĩbatithanagīria werũ-inĩ. Aahunjagia atĩ andũ merire, nĩguo marekerwo mehia mao, nĩgeetha mabatithio.

⁵ Nao andũ othe a bũrũri wa Judea na andũ othe a Jerusalemu magĩthĩĩ kūrĩ we. Moimbũraga mehia mao, nake akamabatithīria rũũĩ-inĩ rwa Jorodani.

⁶ Johana ehumbaga nguo ciathondeketwo na guoya wa ngamīira, na nĩehotoraga mūcibi wa rũũa njohero, na aarīaga ngigĩ na ũũkĩ wa gĩthaka.

⁷ Nayo ndũmĩrĩri yake yarĩ ĩno: “Thuutha wakwa nĩgũgũũka mũndũ ũngĩ ũrĩ na hinya kũngĩra, ũrĩa niĩ itagĩrĩire kũinamĩrĩra njohore ndigi cia iraatũ ciake.

8 Niĩ ndĩmũbatithagia na maaĩ, nowe arĩmũbatithagia na Roho Mũtheru.”

Kũbatithio na Kũgerio kwa Jesũ

9 Na rĩrĩ, ihinda o rĩu Jesũ agĩũka oimĩte Nazarethi kũu Galili, na akĩbatithio nĩ Johana rũũ-inĩ rwa Jorodani.

10 Na rĩrĩa Jesũ oimĩraga maaĩ-inĩ akĩona igũrũ rĩahingũka, nake Roho Mũtheru akĩmũikũrũkĩra ahaana ta ndutura.

11 Mũgambo ũkiuma igũrũ ũkiuga atĩrĩ, “We nĩwe Mũrũ wakwa ũrĩa nyendete, na nĩngenaga mũno nĩwe.”

12 Na o rĩmwe Roho akĩmuoya akĩmũtwara werũ-inĩ,

13 na agĩikara kũu werũ-inĩ matukũ mĩrongo ña, akĩgeragio nĩ Shaitani. Nake aikaranagia na nyamũ cia gĩthaka, nao araika makamũtungatagĩra.

Jesũ gwĩta Arutwo ake a Mbere

14 Thuutha wa Johana gũikio njeera, Jesũ agĩthĩĩ Galili akĩhunjagia Ũhoro-ũrĩa-Mwega wa Ngai,

15 akiuga atĩrĩ, “Ihinda nĩikinyu, naguo ũthamaki wa Ngai nĩũkuhĩrĩirie. Mwĩrirei mwĩtĩkie Ũhoro-ũrĩa-Mwega!”

16 Na rĩrĩa Jesũ aathiiagĩra hũgũrũrũ-inĩ cia iria rĩa Galili, nĩonire Simoni na mũrũ wa nyina Anderea magũikia neti ciao iria-inĩ, nĩgũkorwo maarĩ ategi a thamaki.

17 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ũkai, mũnũmĩrĩre, na nĩngamũtua ategi a andũ.”

18 O rīmwe magītiganĩria neti ciao makĩmũrũmĩrĩra.

19 Na aathiathia hanini, akĩona Jakubu mũrũ wa Zebedi hamwe na mũrũ wa nyina Johana marĩ gatarũ-inĩ makĩhaarĩria neti ciao.

20 O rīmwe akĩmeeta, nao magītiga ithe wao Zebedi gatarũ-inĩ hamwe na aruti ake a wĩra na makĩmũrũmĩrĩra.

Jesũ Kũingata Ngoma Thũku

21 Nao magĩthiĩ Kaperinaumu, na rĩrĩa mũthenya wa Thabatũ wakinyire, Jesũ agĩtoonya thunagogi na akĩambĩrĩria kũrutana.

22 Na andũ makĩgegio nĩ ũrutani wake, nĩgũkorwo aamarutaga ta mũndũ warĩ na ũhoti, no ti ta arutani a watho.

23 Na rĩrĩ, hĩndĩ o ĩyo kũu thunagogi yao, nĩ kwarĩ na mũndũ warĩ na ngoma thũku, nake akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ,

24 “Ũrenda atĩa na ithuĩ, wee Jesũ wa Nazarethi? Ũũkĩte gũtũniina? Nĩnjũũ wee nĩwe ũ! Wee nĩwe Ũrĩa-Mũtheru-wa-Ngai.”

25 Nake Jesũ akĩmĩkũma na hinya, akiuga atĩrĩ, “Kira na uume thĩinĩ wake!”

26 Ngoma ĩyo thũku ĩkĩmũthukathuka na hinya na ĩkiuma thĩinĩ wake ĩgĩkayaga.

27 Andũ acio othe makĩgega mũno nginya makĩũrania atĩrĩ, “Ũndũ ũyũ nĩ ũrĩkũ? ũyũ nĩ ũrutani mwerũ, wĩ na ũhoti! Nĩ araatha o na ngoma thũku na ikamwathĩkĩra.”

28 Nayo ngumo yake ĩkĩhunja na ihenya bũrũri wothe wa Galili.

Jesũ Kũhonia Andũ Aingĩ

29 Na maarĩkia kuuma thunagogi, magĩthiĩ na Jakubu na Johana mũciĩ gwa Simoni na Anderea.

30 Na rĩrĩ, nyina wa mũtumia wa Simoni aarĩ gĩtanda-inĩ arĩ mũrũaru mũrimũ wa kũhiũha mwĩrĩ, nao makĩra Jesũ ũhoru wake.

31 Nĩ ũndũ ũcio Jesũ agĩthiĩ harĩa aarĩ, akĩmũnyiita guoko akĩmũũkĩria. Mũrimũ ũcio wa kũhiũha mwĩrĩ ũkĩmũtiga na akĩambĩrĩria kũmatungatĩra.

32 Hwaĩ-inĩ ũcio thuutha wa riũa gũthũa, andũ makĩrehera Jesũ andũ arĩa othe maarĩ arũaru na arĩa maarĩ na ndaimono.

33 Nao andũ a itũũra othe makĩũngana hau mũrango-inĩ wa nyũmba,

34 nake Jesũ akĩhonia andũ aingĩ arĩa maarĩ na mũrimũ mũthemba mũingĩ. Ningĩ akĩingata ndaimono nyingĩ, no ndetĩkĩririe ndaimono ciarie tondũ nĩciamũũ.

Jesũ Kũhooya arĩ Handũ Keheri-inĩ

35 Rũciinĩ kĩroko tene kũrĩ o na nduma, Jesũ agĩũkĩra akiuma nyũmba agĩthiĩ handũ keheri-inĩ, akĩhoera ho.

36 Nake Simoni na arĩa maarĩ nao magĩthiĩ kũmwetha,

37 na rĩrĩa maamuonire, makĩanĩrĩra, makĩmwĩra atĩrĩ: “Andũ othe nĩwe maracaria!”

38 Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Rekei tuume gũkũ tũthiĩ kũndũ kũngĩ, matũũra-inĩ marĩa me hakuhĩ, nĩguo hunjie o nakuo. Tondũ nĩkĩo ndokire.”

39 Nĩ ũndũ ũcio agĩthiũrũrũka Galili guothe akĩhunjagia thunagogi-inĩ ciao na akĩingataga ndaimono.

Mündũ warĩ na Mangũ

⁴⁰ Na mündũ ũmwe warĩ na mangũ agĩũka kũrĩ we na akĩmũthaitha aturĩtie maru, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũngĩenda-rĩ, no ũũtherie.”

⁴¹ Nike Jesũ akĩringwo nĩ tha nyingĩ, agĩtambũrũkia guoko gwake akĩhutia mündũ ũcio. Akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ ngwenda. Therio.”

⁴² Na o hĩndĩ iyo mündũ ũcio agĩthirwo nĩ mangũ, akĩhonio.

⁴³ Nike Jesũ akĩmũkaania na hinya na akĩmwĩra athĩ,

⁴⁴ ningĩ akĩmwĩra atĩrĩ, “Menya ndũkeere mündũ o na ũrĩkũ ũhoru ũyũ. No thĩ ũkeyonanie kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai, na ũrute magongona marĩa Musa aathanĩte nĩ ũndũ wa gũtherio gwaku, ũtuĩke ũira kũrĩ o.”

⁴⁵ No handũ ha ũguo agĩthĩ, akĩambĩrĩria kwaria na kũmemerekia ũhoru ũcio. Nĩ ũndũ ũcio Jesũ ndacookire kũhota gũtoonya itũũra thĩinĩ akĩonagwo nĩ andũ, no aikaraga na nja kũndũ gũtaarĩ andũ. No andũ no mookaga kũrĩ we moimĩte kũndũ guothe.

2

Jesũ Kũhonia Mündũ Wakuĩte Cũga

¹ Matukũ manini maathira, Jesũ agĩcooka Kaperinaumu rĩngĩ, nao andũ makĩigua atĩ nĩoka mũciĩ.

² Nĩ ũndũ ũcio andũ aingĩ makĩũngana nginya hakĩaga handũ ha gũikarwo, o na nginya nja ya mũrango, nike akĩmahunjĩria ũhoru.

³ Nĩhookire andũ, makĩmũrehera mũndũ warũarĩte mũrimũ wa gũkua ciĩga, akuuĩtwo nĩ andũ ana.

⁴ Na tondũ matingĩahotire kũmũkinyia harĩa Jesũ aarĩ nĩ ũndũ wa ũingĩ wa andũ-rĩ, magĩtharũria nyũmba igũrũ wa hau Jesũ aarĩ na maarĩkia kũhatharia, makĩharũrũkia mũndũ ũcio wakuĩte ciĩga arĩ kĩbarĩ-inĩ kũ aakomeire.

⁵ Rĩrĩa Jesũ oonire wĩtĩkio wao, akĩira mũndũ ũcio wakuĩte ciĩga atĩrĩ, “Mũriũ, nĩwarekerwo mehia maku.”

⁶ Na rĩrĩ, arutani amwe a watho maarĩ ho, nao makĩiyũria na ngoro atĩrĩ,

⁷ “Mũndũ ũyũ ekwaria ũguo nĩkĩ? Nĩ araruma Ngai! Nũũ ũngĩ ũngĩhota kũrekanĩra mehia tiga Ngai wiki?”

⁸ O rĩmwe Jesũ akĩmenya thĩinĩ wa roho wake atĩ ũguo nĩguo meciiragia ngoro-inĩ ciao, nake akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kũ gĩgũtũma mwĩciirie maũndũ macio ngoro-inĩ cianyu?”

⁹ Nĩ ũndũ ũrĩkũ mũhũthũ: kwĩra mũndũ ũyũ ũkuĩte ciĩga atĩrĩ, ‘Nĩ warekerwo mehia maku,’ kana kũmwĩra atĩrĩ, ‘Ūkĩra woe kĩbarĩ gĩaku wĩtware’?

¹⁰ No nĩgeetha mũmenye atĩ Mũrũ wa Mũndũ arĩ na ũhoti gũkũ thĩ wa kũrekanĩra mehia-rĩ ...” Akĩira mũndũ ũcio wakuĩte ciĩga atĩrĩ,

¹¹ “Ndakwĩra atĩrĩ, ũkĩra, oya kĩbarĩ gĩaku ũinũke mũciĩ.”

¹² Nake agĩũkĩra, akĩoya kĩbarĩ gĩake, agĩthĩira andũ othe mamwĩroreire. Ũndũ ũcio ũgĩtũma andũ othe magege, nao makĩgooca Ngai, makiuga atĩrĩ, “Kaĩ tũtirĩ tuona ũndũ ta ũyũ-ĩ!”

Gwĩtwo kwa Lawi

13 O rĩngĩ Jesũ n̄oimagarire agĩthiĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria; nakĩo kĩrĩndĩ k̄inene ḡĩḡũka kũrĩ we, nake akĩambĩrĩria gũkĩruta ũhoro.

14 Na hĩndĩ ĩrĩa aahĩtũkaga, akĩona Lawi mũrũ wa Alufayo aikarĩte harĩa heetagĩrio mbeeca cia igooti. Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũmĩrĩa,” nake Lawi agĩũkĩra akĩmũrũmĩrĩa.

15 Na rĩrĩa Jesũ aarũaga irio cia hwaĩ-inĩ nyũmba kwa Lawi, etia mbeeca cia igooti aingĩ na ehia nĩmarĩanĩire nake na arutwo ake, tondũ maarĩ aingĩ nĩmamũrũmĩrĩire.

16 Rĩrĩa arutani a watho arĩa maarĩ Afarisai moonire akĩrĩanĩra na andũ ehia na etia mbeeca cia igooti, makĩũria arutwo ake atĩrĩ, “Arĩnanagĩra na etia mbeeca cia igooti na ehia nĩkĩ?”

17 Nake Jesũ aigua ũguo akĩmeera atĩrĩ, “Andũ arĩa agima mĩrĩ ti o mabataragio nĩ ndagĩtarĩ, no nĩ arĩa arũaru. Ndiokire gwĩta andũ arĩa athingu, no nĩ arĩa ehia.”

Jesũ Kũũrio Ũhoro wa Kwĩhinga kũrĩa Irio

18 Na rĩrĩ, arutwo a Johana na Afarisai nĩmehingĩte kũrĩa irio. Andũ amwe magĩũka makĩũria Jesũ atĩrĩ, “Nĩkĩ gĩtũmaga arutwo a Johana na arutwo a Afarisai mehinge kũrĩa irio, no arutwo aku matĩhingaga?”

19 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ageni a mũhikania mangũhinga kũrĩa irio atĩa rĩrĩa arĩ hamwe nao? Matingĩhinga rĩrĩa rĩothe marĩ hamwe nake.

²⁰ No ihinda nĩrĩgakinya rĩrĩa mũhikania akeerhero kuuma kũrĩ o, na hĩndĩ ãyo nĩmakehinga kũrĩa irio.”

²¹ “Gũtirĩ mũndũ wĩkagĩra nguo ngũrũ kĩraka kĩerũ. Angĩka ũguo, kĩraka kũu kĩerũ no kĩguucie nguo ãyo ngũrũ, nakĩo gĩtũme hau hatarũku hatũrike makĩria.

²² Ningĩ gũtirĩ mũndũ wĩkĩraga ndibei ya mũhikano mondo-inĩ ngũrũ. Angĩka ũguo, ndibei ãyo no ãtarũre mondo icio, nayo ndibei ãyo ãitĩke, nacio mondo ithũke. No rĩrĩ, ndibei ya mũhikano ãkĩragwo thĩnĩ wa mondo njerũ.”

Mwathani wa Thabatũ

²³ Na mũthenya ũmwe warĩ wa Thabatũ-rĩ, Jesũ nĩatuĩkanĩrie mĩgũnda-inĩ ya ngano. Na rĩrĩa aathiiaga arĩ hamwe na arutwo ake, arutwo makĩambĩrĩria gũtua ngira cia ngano.

²⁴ Nao Afarisai makĩmwĩra atĩrĩ, “Ta rora, nĩ kũĩ kĩratũma arutwo aku meke ũrĩa watho ũtetĩkĩrĩtie mũthenya wa Thabatũ?”

²⁵ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Kaĩ mũtarĩ mwathoma ũrĩa Daudi we mwene na arĩa maarĩ nake meekire rĩrĩa maarĩ ahũtu na makabatario nĩ gĩa kũrĩa?”

²⁶ Aatoonyire nyũmba ya Ngai rĩrĩa Abiatharu aarĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, akĩria mĩgate ĩria yamũrĩrwo Ngai, o ĩria yetĩkĩrĩtio kũrĩragwo nĩ athĩnjĩri-Ngai oiki. Na agĩcooka akĩhe arĩa maarĩ nake ĩmwe yayo.”

²⁷ Ningĩ akĩmeera atĩrĩ, “Mũthenya wa Thabatũ wekĩrirwo ho nĩ ũndũ wa mũndũ, no mũndũ ndombirwo nĩ ũndũ wa Thabatũ.

²⁸ Nĩ ũndũ ũcio, Mũrũ wa Mũndũ nĩ Mwathani o na wa mũthenya wa Thabatũ.”

3

¹ Ningĩ nĩatoonyire thunagogi rĩngĩ, na thĩinĩ nĩ kwarĩ na mũndũ wonjete guoko.

² Andũ amwe ao nĩmacaragia ũndũ mangĩthitangĩra Jesũ, nĩ ũndũ ũcio makĩmũrora mũno mone kana nĩekũhonia mũndũ ũcio mũthenya wa Thabatũ.

³ Nake Jesũ akĩira mũndũ ũcio warĩ mwonju guoko atĩrĩ, “Rũgama haha mbere ya andũ othe.”

⁴ Ningĩ Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũrĩkũ mwĩtikĩrie nĩ watho mũthenya wa Thabatũ; nĩ gwĩka wega kana nĩ gwĩka ũũru, nĩ kũhonokia muoyo kana nĩ kũũraga?” No-o magĩkira ki.

⁵ Akĩmarora arakaire, na aiguĩte ũũru nĩ ũndũ wa ũremi wa ngoro ciao, akĩira mũndũ ũcio atĩrĩ, “Tambũrũkia guoko gwaku.” Nake agĩgũtambũrũkia, nakuo guoko gũkĩhona biũ.

⁶ Hĩndĩ iyo Afarisai makiumagara na makĩambĩrĩria gũthugunda me hamwe na Aherodia ũrĩa mangĩũraga Jesũ.

Gĩkundi Kĩnene Kũrũmĩrĩra Jesũ

⁷ Nake Jesũ na arutwo ake makiuma kũu magĩthiĩ iria-inĩ, nakĩo gĩkundi kĩnene kĩa andũ kuuma Galili gĩkĩmũrũmĩrĩra.

⁸ Na rĩrĩa maiguire ũrĩa wothe eekaga, andũ aingĩ magĩũka kũrĩ we moimĩte Judea, na Jerusalemu na Idumea o na mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Jorodani, o na kuuma kũrĩa gwakuhĩrĩrie Turo na Sidoni.

⁹ Na tondũ wa gĩkundi kũu, akĩira arutwo ake mamũhaarĩrĩrie gatarũ nĩguo gĩkundi kũu gĩtige kũmũhatĩka.

10 Nīgũkorwo nĩahonetie andũ aingĩ, nĩ ũndũ ũcio arĩa maarĩ na mĩrimũ nĩmatindĩkanaga nĩguo mamũhutie.

11 Na rĩrĩa rĩothe ngoma thũku ciamuonaga, ciegũithagia thĩ mbere yake, igakaya ikiugaga atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũrũ wa Ngai.”

12 Nowe agĩcikaania na hinya mũno itikoige we nĩwe ũ.

Jesũ Gũthuura Arutwo Ikũmi na Eerĩ

13 Jesũ agĩcooka akĩambata kĩrĩma-inĩ na agĩita arĩa eyendeire, nao magĩũka harĩ we.

14 Akĩamũra ikũmi na eerĩ, akĩmatua atũmwo, nĩgeetha makoragwo nake, na nĩguo amatũmage makahunjie,

15 na magĩe na ũhoti wa kũingata ndaimono.

16 Andũ acio ikũmi na eerĩ aathuurire nĩ Simoni (ũrĩa aature Petero);

17 na Jakubu wa Zebedi na mũrũ wa nyina Johana (nao acio akĩmatua Boanerigesi, ũguo nĩ kuuga Ariũ a Marurumĩ);

18 na Anderea, na Filipu na Baritholomayo, na Mathayo, na Toma, na Jakubu wa Alufayo na Thadayo, na Simoni ũrĩa Mũzelote

19 na Judasi Mũsikariota, ũrĩa wamũkunyanĩire.

Jesũ na Beelizebuli

20 Ningĩ Jesũ agĩtoonya nyũmba, na o rĩngĩ kĩrĩndĩ gĩkĩũngana o nginya we na arutwo ake makĩremwo nĩ kũrĩa irio.

21 Rĩrĩa andũ ao maiguire ũhoru ũcio, magĩthĩĩ kũmũnyiita, nĩgũkorwo moigire atĩrĩ, “Nĩagũrũkĩte.”

22 Nao arutani a watho arĩa maikũrũkĩte ku-uma Jerusalemu makiuga atĩrĩ, “Aiyũrĩtwo nĩ Beelizebuli! Araingata ndaimono na hinya wa mũnene wa ndaimono.”

23 Nĩ ũndũ ũcio Jesũ akĩmeeta, na akĩmarĩria na ngerekano, akĩmeera atĩrĩ: “Shaitani angĩhota atĩa kũingata Shaitani?”

24 Ũthamaki ũngĩamũkana guo mwene, ũthamaki ũcio ndũngĩtũũra.

25 Nyũmba ĩngĩamũkana na andũ ayo mokańĩrĩre, nyũmba ĩyo ndĩngĩtũũra.

26 Nake Shaitani angĩyũkĩrĩra we mwene na aamũkane-rĩ, ndangĩtũũra; nĩ gũthira egũthira.

27 Na gũtirĩ mũndũ ũngĩhota gũtoonya nyũmba ya mũndũ njamba na amũtunye indo ciake, tiga ambire kuoha mũndũ ũcio njamba. Hĩndĩ ĩyo no rĩo angĩhota kũmũtunya indo cia nyũmba yake.

28 Ndamwĩra atĩrĩ na ma, andũ nĩmakarekerwo mehia mao mothe o na irumi ciao ciothe iria magaakorwo marumĩte Ngai nacio.

29 No ũrĩa wothe ũkaaruma Roho Mũtheru ndarĩ hĩndĩ akarekerwo, nĩehĩtie rĩhĩa rĩa gũtũũra tene na tene.”

30 Oigire ũguo tondũ moigaga atĩrĩ, “Arĩ na ngoma thũku.”

Nyina na Ariũ a Nyina na Jesũ

31 Hĩndĩ ĩyo, nyina wa Jesũ na ariũ a nyina na Jesũ magĩũka. Makĩrũgama nja, magĩtũma mũndũ atoonye akamwĩte.

32 Nakĩo gĩkundi kĩa andũ nĩgĩaikarĩte thĩ hau kĩmũrigiicĩirie, nao makĩmwĩra atĩrĩ,

“Maitũguo na ariũ a maitũguo marĩ nja magĩgũcaria.”

³³ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Maitũ na ariũ a maitũ nĩ a?”

³⁴ Agĩcooka akĩrora arĩa maikarĩte mamũrigiicĩirie, akĩmeera atĩrĩ, “Maitũ na ariũ a maitũ nĩ aya!”

³⁵ Ūrĩa wothe wĩkaga maũndũ marĩa Ngai endaga, ũcio nĩwe mũrũ wa maitũ, na mwarĩ wa maitũ, o na maitũ.”

4

Ngerekano ya Mũhuri wa Mbeũ

¹ Nake Jesũ akĩambĩrĩria kũrutana o rĩngĩ arĩ kũu hũgũrũrũ-inĩ cia iria. Na rĩrĩ, gĩkundi kĩa andũ kĩa kĩonganĩte gĩkamũrigiicĩria kĩa kĩnene nginya gĩgĩtũma atoonye gatarũ-inĩ, agĩkara thĩnĩ wako kũu iria-inĩ; nao andũ acio angĩ othe magĩkara hũgũrũrũ-inĩ cia iria.

² Na akĩmaruta maũndũ maingĩ na ngerekano, na akĩrutana akĩmeera atĩrĩ,

³ “Ta thikĩrĩria! Mũrĩmi ũmwe nĩoimagarire akahure mbeũ ciake.

⁴ Na rĩrĩa aahuraga mbeũ icio, imwe ikĩgũa mũkĩra-inĩ wa njĩra, nacio nyoni igĩũka igĩcirĩa.

⁵ Iria ingĩ ikĩgũa rũnyanjara-inĩ kũrĩa gũtaarĩ na tĩri mũingĩ. Nacio ikĩmera narua tondũ tĩri ndwarĩ mũriku.

⁶ No rĩrĩa riũa rĩaarire rĩgĩcina mĩmera iyo, nayo ikĩũma tondũ ndĩarĩ na mĩri.

⁷ Mbeũ iria ingĩ ikĩgũa mĩigua-inĩ, nayo mĩigua igĩkũra, igĩthararia mbeũ icio ikĩaga gũciara.

8 Ingĩ nacio ikĩgũa tĩiri-inĩ mũnoru. Ikĩmera, igĩkũra na igĩciara maciaro, imwe ikiumia maita mĩrongo ĩtatũ, ingĩ maita mĩrongo ĩtandatũ, o na ingĩ maita igana.”

9 Jesũ agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Ūrĩa ūrĩ na matũ ma kũigua, nĩakĩgue.”

10 Na rĩrĩa aarĩ wiki, arutwo arĩa ikũmi na eerĩ, o na arĩa angĩ maarĩ hamwe nake, makĩmũuria ũhoru wa ngerekano icio.

11 Nake akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ nĩmũheetwo ũmenyo wa kũmenya hitho cia ũthamaki wa Ngai. No arĩa marĩ na kũu nja maaragĩrio maũndũ mothe na ngerekano

12 nĩgeetha,

“ ‘matũũre maroraga no makaaga kuona,
na matũũre maiguaga na matimenye ũndũ;
nĩguo hihi matikae kũgarũrũka marekerwo
mehia mao!’ ”

13 Ningĩ Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Kaĩ mũtanataũkĩrwo nĩ ngerekano ĩyo? Mũngĩkĩmenya atĩa ngerekano iria ingĩ?”

14 Mũrĩmi ahuraga kiugo kĩa Ngai.

15 Andũ amwe matariĩ ta mbeũ iria ciagũire njĩra-inĩ harĩa ũhoru ũhuragwo. Acio nĩ arĩa maiguaga ũhoru, na maarĩkia kũigua-rĩ, Shai-tani agooka akeheria ũhoru ũcio wahaandwo thĩinĩ wao.

16 Angĩ nao matariĩ ta mbeũ iria ciagũire rũnyanjara-inĩ. Acio nĩ arĩa maiguaga ũhoru na o rĩmwe makawamũkĩra na gĩkeno.

17 No tondũ matirĩ na mĩri-rĩ, maikaraga o kahinda kanini. Hĩndĩ ĩrĩa thĩina woka kana

maanyariirwo nĩ ũndũ wa ũhoru wa Ngai, magũũaga o narua.

¹⁸ Angĩ nao matariĩ ta mbeũ iria ciagũire mĩigua-inĩ. Acio nĩ arĩa maiguaga ũhoru,

¹⁹ no mĩhang’o ya maũndũ ma mūtũũrĩre ũyũ, na kũheenererio nĩ ũtonga, na merirĩria ma maũndũ mangĩ, magathararia ũhoru ũcio, magatũma wage maciaro.

²⁰ Angĩ matariĩ ta mbeũ iria ciagũire tĩiri-inĩ ũrĩa mũnoru. Acio nĩ arĩa maiguaga ũhoru, makawĩtkĩra, na magaciara maciaro, amwe maita mĩrongo ĩtatũ, na angĩ maita mĩrongo ĩtandatũ, o na angĩ maita igana ma kĩrĩa kĩaandirwo.”

Tawa Ũigĩrĩrwo Handũ Igũrũ

²¹ Jesũ agĩcooka akĩmoooria atĩrĩ, “No anga tawa wakagio ũgacooka ũgakunĩkĩrio na irebe, kana ũkaigwo rungu rwa ũrĩrĩ? Handũ ha ũguo githĩ ndũigagĩrĩrwo handũ igũrũ?

²² Nĩgũkorwo kĩrĩa gĩothe kĩrĩ hitho-inĩ nĩgĩkaguũrio, nakĩo kĩrĩa gĩothe kĩhithĩtwo nĩgĩkareehwo ũtheri-inĩ.

²³ Akorwo mũndũ arĩ na matũ ma kũigua, nĩakĩgue.”

²⁴ Agĩthiĩ na mbere, akĩmeera atĩrĩ, “Menyagĩrĩrai wega ũrĩa mũiguaga. Gĩthimi kĩrĩa mũthimanagĩra nakĩo, no kĩo mũrĩthimagĩrwo nakĩo, na nĩmũrĩkĩragĩrĩrio.

²⁵ ũrĩa wothe wĩ na indo nĩakongererwo nyingĩ; na ũrĩa wothe ũtarĩ nĩagatuunywo o na kĩrĩa arĩ nakĩo.”

Ngerekano ya Mbeũ ĩrakũra

26 Jesũ agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Ūthamaki wa Ngai ūtariĩ ta mũndũ ūrĩa ūhaandaga mbeũ tĩiri-inĩ.

27 Akomaga ūtukũ na agokĩra mũthenya, nacio mbeũ ikamera na igakũra, nowe ndamenyaga ūrĩa ikũraga.

28 Tĩiri guo mwene nĩguo ūtũmaga iciare. Ciambaga kũruta nguha igacooka ikaruta igira, na thuutha ūcio igira thĩinĩ hakagĩa na hĩndĩ ĩrĩa njiganu.

29 Na maciaro macio maarĩkia kũũma, mũrĩmi ūcio akoya rūhiũ rwa igetha, akagetha tondũ hĩndĩ ya magetha nĩ yakinya.”

Ngerekano ya Mbeũ ya Karatarĩ

30 Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Tũngĩhaanania ūthamaki wa Ngai na kĩ? Kana nĩ ngerekano ĩrĩkũ tũngĩheana ūhoru wago nayo?

31 Ūhaana ta mbeũ ya karatarĩ, arĩ yo mbeũ ĩrĩa nini mũno mũhaandaga tĩiri-inĩ.

32 No yahaandwo-rĩ, ikũraga ĩgatuĩka mũmera mũnene gũkĩra mũmera ĩrĩa ĩngĩ yothe ya mũgũnda, na ūkagĩa na hongene nginya nyoni cia rĩera-inĩ igooka igaaka itara na ikahurũka kĩruru-inĩ kĩaguo.”

33 Jesũ nĩamaheaga ūhoru na ngerekano ĩngĩ nyingĩ ta ĩcio o ta ūrĩa mangĩahotire kũigua.

34 Gũtirĩ ūndũ aameeraga atekwaria na ngerekano. No rĩrĩa maarĩ na arutwo ake oiki, nĩamataragĩria maũndũ mothe.

Jesũ Kũhooreria Makũmbĩ ma Maaĩ

35 Na mūthenya o ūcio gwakinya hwaĩ-inĩ-rĩ, akĩira arutwo ake atĩrĩ, “Nĩtūringei tūthiĩ mūrĩmo ūĩrĩa ũngĩ.”

36 Na maarĩkia gūtiga gĩkundi kĩa andũ na thutha, makĩhaica gatarũ-inĩ o harĩa Jesũ aarĩ. Na nĩ kwarĩ na tūtārũ tūngĩ twatwaranire hamwe nake.

37 Na rĩrĩ, kũu iria-inĩ gũkĩgĩa na kĩhuhũkanio kĩnene, namo makũmbĩ ma maaĩ magĩtoonya gatarũ thĩinĩ, o nginya gakĩenda kũũrĩa.

38 Jesũ aarĩ toro akomeire muto mūthia-inĩ wa gatarũ. Nao arutwo makĩmũũkĩria makĩmũũria atĩrĩ, “Mũrutani, kaĩ wee ūtaramaka tũkĩũrĩa maaĩ-inĩ?”

39 Nake Jesũ agĩũkĩra, agĩkaania rūhuho na akĩira makũmbĩ macio ma iria atĩrĩ, “Kira! Na ūhoorere!” Naruo rūhuho rūgĩtiga kũhurutana, gũkĩhoorera biũ.

40 Jesũ akĩũria arutwo ake atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte mũmake ũguo? O na rĩu mũtirĩ mũretĩkia?”

41 Nao magĩitigĩra mũno na makĩũrania atĩrĩ, “Kaĩ mũndũ ũyũ akĩrĩ ũũ? Tondũ o na rūhuho na makũmbĩ ma iria nĩramwathĩkĩra!”

5

Kũhonio kwa Mũndũ warĩ na Ndaimono

¹ Jesũ na arutwo ake magĩkinya mūrĩmo ūĩrĩa ũngĩ wa iria, magĩthiĩ bũrũri wa Agerasi.

² Na Jesũ aarĩkia kuuma gatarũ-inĩ, agĩtũngwo nĩ mũndũ warĩ na ngoma thũku oimĩte mbĩrĩra-inĩ.

³ Mündũ ũcio aatũũraga kũu mbĩrĩra-inĩ, na gũtirĩ mũndũ ũngĩahotire kũmuoha na kĩndũ, o na mũnyororo.

⁴ Nĩgũkorwo nĩohagwo kaingĩ na mũnyororo moko na magũrũ, no akamĩtuanga icunjĩ na akoinanga igeria iria ciamuohaga magũrũ. Na gũtirĩ mũndũ warĩ na hinya wa kũmũhooreria.

⁵ Aatũũraga akayaga ũtukũ na mũthenya, kũu mbĩrĩra-inĩ na írĩma-inĩ agĩitemangaga na mahiga.

⁶ Rĩrĩa oonire Jesũ arĩ o haraaya akĩhanyũka, akĩngũithia thĩ mbere yake.

⁷ Akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Ũrenda atĩa na nĩ, wee Jesũ, Mũrũ wa Ngai-Ũrĩa-Ũrĩ-Igũrũ-Mũno? Ndagũthaitha na Ngai ndũkaanyariire!”

⁸ Nĩgũkorwo Jesũ aamwĩrite atĩrĩ, “Wee ngoma ĩno thũku uma thĩinĩ wa mũndũ ũyũ!”

⁹ Jesũ agĩcooka akĩmũũria atĩrĩ, “Wĩtagwo atĩa?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Njĩtagwo Legioni, nĩgũkorwo tũrĩ aingĩ.”*

¹⁰ Nake agĩkĩrĩrĩria gũthaitha Jesũ mũno ndagacingate ciume bũrũri ũcio.

¹¹ Na rĩrĩ, haarĩ na rũũru rũnene rwa ngũrwe rwarĩaga harũrũka-inĩ cia kĩrĩma kĩarĩ hakuhĩ na hau.

¹² Ndaimono icio igĩthaitha Jesũ, ikĩmwĩra atĩrĩ, “Twĩtĩkĩrie tũthĩ kũrĩ ngũrwe iria, tũtoonye thĩinĩ wacio.”

---

* **5:9** Legioni nĩ kiugo gĩa Kĩroma gĩa kuuga “mbũtũ ya thigari ngiri ithathatũ” (6,000).

¹³ Nake agĩciĩtikĩria. Nacio ndaimono icio iki-uma igĩthiĩ igĩtoonya thĩinĩ wa ngũrwe. Rũuru rũu ruothe rwa mũigana wa ngũrwe ngiri igĩrĩ, rũkĩharũrũka kĩhurũrũka-inĩ na ihenya rũgĩtoonya iria-inĩ, rũkĩũrĩra.

¹⁴ Arĩa maarĩithagia ngũrwe icio makĩũra, magĩthiĩ kũheana ũhoru ũcio itũũra-inĩ na mĩgũnda-inĩ, nao andũ magĩũka kuona ũrĩa gwekĩkĩte.

¹⁵ Na rĩrĩa mookire harĩ Jesũ, makĩona mũndũ ũrĩa warĩ na Legioni ya ndaimono aikarĩte thĩ hau, ehumbĩte nguo na arĩ na meciiria mega; nao magĩitigĩra.

¹⁶ Andũ arĩa moonete ũndũ ũcio ũgĩĩkwo makĩira andũ acio angĩ maũndũ marĩa mekĩkire kũrĩ mũndũ ũcio waiyũrĩtwo nĩ ndaimono, o na makĩmahe ũhoru wa ngũrwe.

¹⁷ Nao andũ acio makĩambĩrĩria gũthaitha Jesũ oime bũrũri ũcio wao.

¹⁸ Rĩrĩa Jesũ aatoonyaga gatarũ, mũndũ ũcio warutĩtwo ndaimono agĩthaitha Jesũ etĩkĩre mathiĩ nake.

¹⁹ No Jesũ akĩmũgiria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Inũka mũciĩ kũrĩ andũ anyu, ũmeere ũrĩa wothe Mwathani agwĩkĩire, o na ũrĩa akũiguĩrĩre tha.”

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio, mũndũ ũcio agĩthiĩ akĩambĩrĩria kũheana ũhoru kũu Dekapoli wa maũndũ marĩa mothe Jesũ aamwĩkĩire. Nao andũ othe makĩgega.

Kairĩtu Gaakuĩte na Mũtumia warĩ Mũrũaru

²¹ Nake Jesũ aarĩkia kũringa rĩngĩ na gatarũ na aakinya mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa iria, kĩrĩndĩ kĩingĩ

gĩkũũngana harĩ we o hau aarĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria.

²² Na hĩndĩ o ĩyo mũnene ũmwe wa thun-
agogi wetagwo Jairũ agĩũka hau. Oona Jesũ,
akĩĩgũithia thĩ magũrũ-inĩ make

²³ akĩmũthaitha mũno, akĩmwĩra atĩrĩ,
“Kairĩtu gakwa gakirie gũkua. Ndagũthaitha
ũũke, ũgakaigĩrĩre moko nĩgeetha kahone,
gatũũre muoyo.”

²⁴ Nĩ ũndũ ũcio Jesũ agĩthiĩ nake.

Nakĩo kĩrĩndĩ kĩnene gĩkĩmũrũmĩrĩra, na
gĩkamũhatĩkaga na mĩena yothe.

²⁵ Na rĩrĩ, hau nĩ haarĩ na mũtumia watũire
oiraga thakame mĩaka ikũmi na ĩrĩ.

²⁶ Nĩathĩĩnkĩte mũno agĩthondekwo nĩ
mandagĩtarĩ aingĩ, na akahũthĩra kĩrĩa gĩothe
aakoretwo nakĩo, no handũ ha kũhona
aakĩragĩrĩria o kwĩhĩrwo.

²⁷ Rĩrĩa aiguire ũhoru wa Jesũ, agĩũka na
thuutha wake gatagatĩ-inĩ ga kĩrĩndĩ, akĩhutia
nguo yake,

²⁸ tondũ eeciiririe atĩrĩ, “Ingĩhutia nguo ciake,
no hone.”

²⁹ O rĩmwe agĩtiga kuura, na akĩigua
nĩhererio thĩĩna mwĩrĩ-inĩ wake.

³⁰ Nake Jesũ o rĩmwe akĩigua atĩ hinya
nĩwoima harĩ we. Akĩĩhũgũrĩra kĩrĩndĩ kũ
akĩũria atĩrĩ, “Nũũ ũcio wahutia nguo ciakwa?”

³¹ Nao arutwo ake makĩmũcookeria atĩrĩ, “Wo-
ria ‘Nũũ wahutia?’ ũkĩonaga ũrĩa andũ aya
marakũhatĩka?”

³² No Jesũ akĩroranga one nũũ wamũhutĩtie.

³³ Nake mũtumia ũcio, aamenya ũrĩa
eekĩtwo, agĩũka, akĩĩgũithia magũrũ-inĩ make

akīinainaga nĩ guoya, akīmũhe ũhoro wothe ũrĩa watariĩ.

³⁴ Nake Jesũ akīmwĩra atĩrĩ, “Mwarĩ ũyũ, wĩtĩkio waku nĩguo watũma ũhone; thiĩ na thayũ na ũhone mũrimũ waku.”

³⁵ O hĩndĩ iyo Jesũ akĩaragia-rĩ, hagĩũka andũ moimĩte kwa Jairũ ũrĩa warĩ mũnene wa thunagogi, makīmwĩra atĩrĩ, “Mwarĩguo nĩakua. Ũgũgĩthĩnia mũrutani rĩngĩ nĩkĩ?”

³⁶ Nake Jesũ akĩaga gũthikĩrĩria ũguo moigaga, akĩira mũnene ũcio wa thunagogi atĩrĩ, “Wee ĩtĩkia na ndũgetigĩre.”

³⁷ Jesũ ndetĩkĩririe mũndũ o na ũrĩkũ amũrũmĩrĩre, o tiga Petero na Jakubu na Johana mũrũ wa nyina na Jakubu.

³⁸ Na maakinya mũciĩ kwa mũnene ũcio wa thunagogi, Jesũ akĩona andũ magagaĩte makĩrĩraga na makiugagĩrĩria.

³⁹ Agĩtoonya thĩinĩ akĩmeera atĩrĩ, “Kĩagago gĩkĩ gĩothe na kĩrĩro nĩ cia kĩ? Mwana ti mũkuũ, no nĩ gũkoma akomete.”

⁴⁰ Nao makīmũthekerera.

Na thuutha wa kũmoimia nja othe, akĩoya ithe na nyina wa mwana na arutwo arĩa aarĩ nao magĩtoonya harĩa mwana ũcio aarĩ.

⁴¹ Akĩnyiita mwana guoko, akīmwĩra atĩrĩ, “Talitha kumi!” (naguo wataũrwo nĩ ta kuuga, “Kairĩtu gaka, ndakwĩra atĩrĩ, ũkĩra!”)

⁴² O rĩmwe kairĩtu kau gagiũkĩra, gakiambĩrĩria gũthiĩ (nako kaarĩ na ũkũrũ wa mĩaka ikũmi na ĩrĩ). Nao mona ũguo makĩgega mũno.

⁴³ Nake akĩmakaania mũno matikareke mũndũ o na ũrĩkũ amenye ũhoru ũcio, na akĩmeera makahe kĩndũ gĩa kũrĩa.

6

Mũnabii ũtarĩ Mũtũe

¹ Thuutha ũcio Jesũ akiuma kũu agĩthĩ itũũra rĩao, arĩ hamwe na arutwo ake.

² Mũthenya wa Thabatũ wakinya, Jesũ akĩambĩrĩria kũruta andũ ũhoru arĩ thĩinĩ wa thunagogi, na andũ aingĩ arĩa maamũiguire makĩgega.

Nao makĩũrania atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ aarutire maũndũ maya kũ? Nĩ ũũgĩ wa mũthemba ũrĩkũ ũyũ aheetwo, atĩ o na nĩaringaga ciama!

³ Githĩ ũyũ ti ũrĩa bundi wa mbaũ? Githĩ ũyũ ti mũrũ wa Mariamu, o we mũrũ wa nyina na Jakubu na Jusufu na Judasi na Simoni. Na aarĩ a nyina githĩ matirĩ gũkũ hamwe na ithuĩ?” Nao makĩmũrakarĩra.

⁴ Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Kũndũ mũnabii ataheagwo gĩtũo no itũũra-inĩ rĩake, na kwa andũ a nyũmba yao, na gwake mũciĩ.”

⁵ Nake Jesũ ndaahotire kũringa ciama kũu, o tiga atĩ nĩagĩrĩire andũ mataarĩ aingĩ moko arĩa maarĩ arũaru nao makĩhona.

⁶ Nake akĩgega nĩ ũndũ wa ũrĩa maagĩte wĩtkio.

Jesũ Gũtũma Arutwo arĩa Ikũmi na Eerĩ

Jesũ agĩcooka agĩthĩ akĩrutanaga itũũra gwa itũũra.

⁷ Agĩcooka agĩta arutwo arĩa ikũmi na eerĩ, akĩmatũma mathiĩ eerĩ eerĩ na akĩmahe ũhoti wa kũingata ngoma thũku.

⁸ Na akĩmeera atĩrĩ, “Mũtigekuuĩre kĩndũ o nakĩ rũgendo-inĩ tiga o mũtirima; na mũtigakuue mũgate, kana mondo, kana mbeeca ibeeti-inĩ cianyu.

⁹ Īkĩrai iraatũ no mũtigakuue nguwo cia kũgarũrĩa.

¹⁰ Rĩrĩa rĩothe mwatoonya nyũmba, ikarai kuo nginya rĩrĩa mũkoima itũũra rĩu.

¹¹ Na kũrĩa andũ matakamũnyiita ũgeni kana marege kũmũthikĩrĩria-rĩ, mũkiuma kuo mũkaaribariba magũrũ manyu rũkũngũ rũitĩke, rũtuĩke ũira wa kũmatũra ciira.”

¹² Nao makiumagara magĩthiĩ makĩhunjagia atĩ andũ merire.

¹³ Ningĩ makĩingata ndaimono nyingĩ na magĩitĩrĩria andũ aingĩ arĩa maarĩ arũaru maguta nao makĩhona.

Johana Mũbatithania Kũrengwo Mũtwe

¹⁴ Mũthamaki Herode nĩaiguire ũhoro ũcio, nĩgũkorwo rĩitwa rĩa Jesũ nĩrĩagĩte igweta mũno. Andũ amwe moigaga atĩrĩ, “Johana Mũbatithania nĩariũkĩte kuuma kũrĩ arĩa akuũ, na nĩkĩo arĩ na hinya mũnene ũguo wa kũringa ciana.”

¹⁵ Angĩ nao makoiga atĩrĩ, “Ũyũ nĩ Elija.”

Angĩ nao makoiga atĩrĩ, “Ũyũ nĩ mũnabii ta ũmwe wa arĩa a tene.”

¹⁶ Nowe Herode rĩrĩa aiguire ũhoro ũcio, akiuga atĩrĩ, “Johana, mũndũ ũrĩa ndaatinithirie mũtwe-rĩ, nĩariũkĩte kuuma kũrĩ arĩa akuũ!”

17 Nīgũkorwo, Herode we mwene nĩanyĩtithĩtie Johana na akamũikithia njeera. Eekĩte ũguo nĩ ũndũ wa Herodia, ũrĩa warĩ mĩtumia wa mũrũ wa nyina Filipu, nīgũkorwo Herode nĩamũhikĩtie.

18 Nake Johana nĩeraga Herode atĩrĩ, “Ndũrĩ na rũtha kũhikia mĩtumia wa mũrũ wa maitũguo.”

19 Nĩ ũndũ ũcio Herodia agĩtuma Johana ũthũ na akĩenda kũmũũragithia. No ndangĩahotire gwĩka ũguo,

20 nīgũkorwo Herode nĩetigĩrĩte Johana na akamũgitagĩra, tondũ nĩoĩ atĩ aarĩ mũndũ mũthingu na mũtheru. Herode nĩathikagĩrĩria Johana, no nĩatangĩkaga mũno amũigua; no nĩendaga mũno kũmũthikĩrĩria.

21 Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe Herodia nĩagĩire na mweke. Herode nĩarugithirie iruga inene rĩa kũririkana mũthenya wa gũciarwo gwake, nake agĩita anene arĩa maamũteithagia na atongoria ake a mbũtũ cia ita, na andũ arĩa maarĩ igweta kũu Galili.

22 Na rĩrĩa mwarĩ wa Herodia aatoonyire kũu maarĩ na akĩina-rĩ, agĩkenia Herode na ageni ake arĩa meetĩtwo iruga rĩu.

Mũthamaki akĩira mũirĩtu ũcio atĩrĩ, “Hooya o kĩrĩa gĩothe ũngĩenda na nĩngũkũhe.”

23 Akĩhĩta, akĩmwĩra atĩrĩ, “Kĩrĩa gĩothe ũngĩhooya nĩngũkũhe, o na angĩkorwo nĩ nuthu ya ũthamaki wakwa.”

24 Mũirĩtu ũcio agĩthiĩ akĩũria nyina atĩrĩ, “Nĩ kĩ ngwĩtia?”

Nyina akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩtia mūtwe wa Johana Mũbatithania.”

²⁵ O rĩmwe mũirĩtu ũcio akĩhiũha, agĩtoonya he mũthamaki, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ngwenda ũũhe o rĩu mūtwe wa Johana Mũbatithania ũrĩ thĩinĩ wa kiuga.”

²⁶ Mũthamaki akĩigua kĩahe mũno, no tondũ wa mwĩhĩtwa wake na nĩ ũndũ wa ageni ake, ndangĩaregire gwĩka ũguo orĩtio.

²⁷ Nĩ ũndũ ũcio agĩtũma mũthigari ũmwe wa arĩa maamũrangagĩra, o hĩndĩ ĩyo akĩmwatha athĩ arehe mūtwe wa Johana. Mũndũ ũcio agĩthĩ njeera agĩtinia Johana mūtwe

²⁸ akĩũrehe na kiuga, akĩnengera mũirĩtu ũcio, nake akĩũnengera nyina.

²⁹ Nao arutwo a Johana maigua ũhoru ũcio, magĩtũka, makĩoya mwĩrĩ wake, magĩthĩ, makĩũthika.

Jesũ kũhe Andũ Ngiri Ithano Irio

³⁰ Atũmwo nĩmagomanire harĩ Jesũ, makĩmwĩra maũndũ marĩa mothe meekĩte, na marĩa maarutĩte andũ.

³¹ Na tondũ wa ũrĩa andũ aingĩ mookaga magĩthiiga-rĩ, matingĩahotire kuona o na hĩndĩ ya kũrĩa irio, nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ũkai inyuĩ oiki, tũthĩ handũ hatarĩ inegene, tũkahurũke.”

³² Nĩ ũndũ ũcio makĩingĩra gatarũ marĩ oiki, magĩthĩ handũ hataarĩ andũ.

³³ Nao andũ aingĩ arĩa maamonire magĩthĩ, makĩmamenya, magĩteng’era na magũrũ moimĩte matũũra-inĩ mothe, magĩkinya mbere yao.

34 Na rĩria Jesũ oimire gatarũ, akĩona andũ aingĩ, akĩmaiguĩra tha, tondũ maatariĩ ta ng'ondũ itarĩ na mũrĩithi. Nĩ ũndũ ũcio akĩambĩrĩria kũmaruta maũndũ maingĩ.

35 Na gwatua gũtuka, arutwo ake magĩthiĩ kũrĩ we, makĩmwĩra atĩrĩ, “Gũkũ nĩ werũ-inĩ na rĩu gũkiriĩ gũtuka.

36 Īra andũ aya mathiĩ nĩguo makinye mĩgũnda-inĩ na matũũra-inĩ marĩa me hakuhĩ makegũrĩre kĩndũ gĩa kũrĩa.”

37 Nowe akĩmacookeria akĩmeera atĩrĩ, “Ma-heei kĩndũ gĩa kũrĩa arĩ inyuĩ.”

Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Ūrenda tũthiĩ tũkagũre mĩgate ya dinari magana meerĩ tũmahe marĩe?”

38 Nake akĩmooria atĩrĩ, “Mũrĩ na mĩgate ĩgana? Thiĩ mũrore.”

Hĩndĩ ĩrĩa maarorire makĩmwĩra atĩrĩ, “Harĩ na mĩgate ĩtano, na thamaki igĩrĩ.”

39 Nake Jesũ agĩathana andũ othe maikare thĩ ikundi ikundi kũu nyeki-inĩ ĩrĩa yarĩ ho nduru.

40 Nĩ ũndũ ũcio magĩkara thĩ marĩ ikundi cia andũ igana na cia andũ mĩrongo ĩtano.

41 Nake akĩoya mĩgate ĩyo ĩtano na thamaki icio igĩrĩ, akĩrorra na igũrũ, agĩcookia ngaatho na akĩenyũranga mĩgate ĩyo. Agĩcooka akĩmĩnengera arutwo ake mahe andũ. Ningĩ akĩoya thamaki icio igĩrĩ akĩmagayania othe.

42 Nao othe makĩrĩa makĩhũũna,

43 nao arutwo makĩũngania cienyũ cia mĩgate na cia thamaki iria ciatigarĩte makĩyũria ciondo ikũmi na igĩrĩ.

44 Mũigana wa arũme arĩa othe maarĩire irio icio maarĩ ngiri ithano.

Jesũ Kũgerera Maaĩ Igũrũ

45 Na hĩndĩ o ĩyo Jesũ akĩira arutwo ake matoonye gatarũ mathiiage mbere yake makinye Bethisaida, mũira wa oigĩre kĩrĩndĩ ũhoru.

46 Thuutha wa kũmoigĩra ũhoru, akĩambata kĩrĩma-inĩ agĩthĩĩ kũhooya.

47 Na gũgĩkinya hwaĩ-inĩ, gatarũ kaarĩ gatagatĩ ka iria, nake Jesũ aarĩ thĩ nyũmũ arĩ wiki.

48 Nake akĩona arutwo makĩgũmĩra gũtwara gatarũ, tondũ rũhuhu rwerekeire na kũrĩa moimaga. Na rĩrĩ, ta thaa kenda cia ũtukũ, Jesũ agĩthĩĩ kũrĩ o agereire maaĩ igũrũ. Nake aarĩ o hakuhĩ kũmahĩtũka,

49 no-o mamuona agereire maaĩ igũrũ magĩciiria nĩ ngoma moonaga. Magĩkaya

50 tondũ othe nĩmamuonire na magũtigĩra mũno.

O hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ũmĩrĩriai! Nĩ nĩ. Tigai gwĩtigĩra.”

51 Agĩcooka agĩtoonya gatarũ kau maarĩ, naruo rũhuhu rũgĩtuĩka. Nao makĩgega mũno,

52 tondũ matiataũkĩirwo nĩ ũhoru wa mĩgate ĩyo; ngoro ciao ciarĩ o nyũmũ.

53 Na maarĩkia kũringa mũrĩmo ũrĩa ũngĩ, magĩkinya Genesareti, makĩoha gatarũ kao hũgũrũrũ-inĩ cia iria.

54 Maarĩkia kuuma gatarũ-inĩ, o rĩmwe andũ makĩmenya Jesũ.

55 Magĩtuĩkania bũrũri-inĩ ũcio wothe magakuuga andũ arĩa maarĩ arũaru na ibarĩ,

makĩmatwaraga kũrĩa guothe maiguaga atĩ nĩkuo arĩ.

⁵⁶ Na kũrĩa guothe aathiiaga, mĩciĩ-inĩ, na tũtũũra-inĩ o na kana mĩgũnda-inĩ, o maigaga arĩa arũaru ndũnyũ-inĩ, na makamũthaitha ametĩkĩrie naarĩ mahutie gĩcũrĩ kĩa nguo yake, na arĩa othe maamũhutirie makĩhona.

7

Kĩndũ kĩrĩ Thaahu na Gĩtarĩ Thaahu

¹ Na rĩrĩ, Afarisai na arutani amwe a watho arĩa moimĩte Jerusalemu makĩũngana harĩ Jesũ na

² makĩona arutwo ake amwe makĩrĩa irio na moko maarĩ na thaahu, ũguo nĩ ta kuuga, matethambĩte moko.

³ (Afarisai na Ayahudi othe matirĩaga irio matethambĩte moko mao wega kũringana na kĩrĩra gĩa athuuri.

⁴ Rĩrĩa moima ndũnyũ matingĩrĩa matambĩte gwĩthamba. Na nĩ marũmagia irĩra ingĩ, ta gũthambia ikombe, na nyũngũ o na mbirika).

⁵ Nĩ ũndũ ũcio Afarisai na Arutani a watho makĩũria Jesũ atĩrĩ, “Nĩ kũ gĩtũmaga arutwo aku mage gũtũũra kũringana na irĩra cia athuuri, na makarĩaga irio na moko marĩ na thaahu?”

⁶ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Isaia aaririe ma rĩrĩa aarathire ũhoru wanyu, inyuĩ hinga ici; o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“ ‘Andũ aya maheaga gĩtũo na mĩromo,
no ngoro ciao ikoragwo irĩ kũraya na niĩ.

⁷ Nao maahooyaga o tũhũ;
morutani marĩa marutanaga no mawatho
ma andũ.’

⁸ Mūtiganĩirie maathani ma Ngai, mũkarũmia irĩra cia andũ.”

⁹ Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩmũgũite na njĩra njega ya gũtiganĩria maathani ma Ngai atĩ nĩguo mũrũmie irĩra cianyu ene!

¹⁰ Nĩgũkorwo Musa oigire atĩrĩ, ‘Tĩia thoguo na nyũkwa,’ na, ‘Ūrĩa wothe ũkaaruma ithe kana nyina no nginya ooragwo.’

¹¹ No inyuĩ muugaga atĩ mũndũ angũira ithe kana nyina atĩrĩ, ‘Kĩrĩa ingĩagũteithia nakĩo nĩ Korubani’ (ũguo nĩ kuuga, nĩ kĩheo kĩamũrĩre Ngai),

¹² na mūticookaga kũmwĩtkĩria ekĩre ithe kana nyina ũndũ.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio mũkaagithia kiugo kĩa Ngai kĩene na ũndũ wa kĩrĩra kĩanyu kĩrĩa mũthiiaga mũgĩtiganagĩra. Na nĩmwĩkaga maũndũ maingĩ ta macio.”

¹⁴ O rĩngĩ Jesũ agĩita kĩrĩndĩ harĩ we agĩkĩira atĩrĩ, “Inyuĩ andũ aya othe, thikĩrĩriai na mũigue.

¹⁵ Gũtirĩ kĩndũ kĩrĩ nja ya mũndũ kĩngĩmũgwatia ‘thaahu’ nĩ ũndũ wa gũtoonya thĩinĩ wake. No rĩrĩ, kĩrĩa kiumaga thĩinĩ wa mũndũ nĩkĩo kĩmũgwatagia ‘thaahu’.”

¹⁶ (Aakorwo mũndũ arĩ na matũ ma kũigua, nĩakĩgue).

¹⁷ Thuutha wa gũtigana na kĩrĩndĩ na gũtoonya nyũmba, arutwo ake makĩmũũria ũhoro wa ngerekano ĩyo.

¹⁸ Nake Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “O na inyuĩ mũtirĩ mũrataũkĩrwo o na rĩu? Kaĩ mũtooĩ atĩ

gūtiriĩ kīndũ gītoonyaga thīinĩ wa mūndũ kuuma na nja kīngīmūgwatia thaahu?

¹⁹ Nīgūkorwo gītitoonyaga ngoro-inĩ yake, no gītoonyaga nda yake gīgacooka gīkoima mwīrī-inĩ wake.” (Akiuga ũguo-rĩ, Jesũ nīgūtua aatuga atĩ irio ciothe itiriĩ thaahu).

²⁰ Agĩthiĩ na mbere na kwaria, akiuga atĩrĩ, “Kĩrĩa kiumaga thīinĩ wa mūndũ nĩkĩo kīmūgwatagia thaahu.

²¹ Nīgūkorwo ngoro-inĩ cia andũ nĩkuo kuumaga meciiria mooru, ũhũũri maraya, na ũici, na ũragani, na ũtharia,

²² na ũkoroku, na rūmena, na maheeni, na ũūra-thoni, na ũiru, na njambanio, na mwītĩio, o na ũrimũ.

²³ Maũru maya mothe moimaga thīinĩ wa mūndũ na makamūgwatia thaahu.”

Wītīkio wa Mūtumia Mũfoinike

²⁴ Nake Jesũ akiuma kũu agĩthiĩ gũkuhĩ na Turo. Agĩtoonya nyũmba ĩmwe na ndeendaga mūndũ o na ũrĩkũ amenye atĩ arĩ kũu; no ndangĩahotire kwĩhitha.

²⁵ Na rĩrĩ, mūtumia warĩ na kairĩtu kaarĩ na ngoma thũku rĩrĩa aiguire ũhoro wake, agĩũka akĩngũithia thĩ magũrũ-inĩ make.

²⁶ Mūtumia ũcio aarĩ Mũyunani, waciarĩirwo Foinike ya Suriata. Nake agĩthaita Jesũ aingate ngoma ĩyo thũku yume thīinĩ wa kairĩtu gake.

²⁷ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Reke ciana ciambe irĩe ihũũne, nīgūkorwo ti wega kuoya mĩgate ya ciana na kũmĩkĩria ngui.”

28 Nake mūtumia ũcio akīmũcookeria atĩrĩ, “Noguo Mwathani, no o na ngui irĩ rungu rwa metha nĩ irĩaga rūitĩki rūrĩa rūitagwo nĩ ciana.”

29 Jesũ agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ ũndũ wa ũguo wacookia-rĩ, wĩthiĩre; ndaimono nĩyoima thĩinĩ wa mwarĩguo.”

30 Mūtumia ũcio akĩinũka mũciĩ agĩkora kaana gake gakomete ũrĩrĩ-inĩ na ndaimono irĩkĩtie gũthiĩ.

Kũhonio kwa Mũndũ Ũtaiguaga na Ũtaaragia

31 Ningĩ Jesũ akiuma kũu gũkuhĩ na Turo agĩtuĩkanĩria Sidoni, agĩikũrũka nginya iria-inĩ rĩa Galili, agĩtoonya bũrũri wa Dekapoli.

32 Arĩ kũu andũ amwe makĩmũrehere mũndũ ũtaiguaga na ũtaaragia, makĩmũthaitha amũigĩrĩre guoko.

33 Na thuutha wa kũmũtwara handũ keheri-inĩ, haraaya na kĩrĩndĩ, Jesũ agĩtoonyia ciara ciake matũ ma mũndũ ũcio. Agĩcooka agĩtua mata na akĩhutia rũrĩmĩ rwa mũndũ ũcio namo.

34 Akĩrora na igũrũ, akĩhũmũka na hinya, akĩmwĩra atĩrĩ, “Efatha!” (ũguo nĩ kuuga, “Hingũka!”).

35 Aarĩkia kuuga ũguo matũ ma mũndũ ũcio makĩhingũka na rũrĩmĩ rwake rũkĩregera akĩambĩrĩria kwaria o wega.

36 Nake Jesũ akĩmaatha matikeere mũndũ o na ũrĩkũ. No ũrĩa akĩragĩrĩria kũmakaania, noguo makĩragĩrĩria kwaria mũno ũhoru ũcio.

37 Nao andũ makĩgega mũno makĩria, mak-iuga atĩrĩ, “Nĩekĩte maũndũ mothe wega. O

na agatũmaga andũ arĩa mataiguaga maigue na arĩa mataaragia maarie.”

8

Jesũ kũhe Andũ Ngiri Inya Irio

¹ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio kĩrĩndĩ kĩingĩ gĩkĩũngana rĩngĩ. Na tondũ gĩtiarĩ na kĩndũ gĩa kũrĩa-rĩ, Jesũ agĩita arutwo ake moke harĩ we, akĩmeera atĩrĩ,

² “Nĩndĩraiguĩra andũ aya tha Nĩgũkorwo makoretwo hamwe na nĩ rĩu mĩthenya ĩtatũ na matĩrĩ na kĩndũ gĩa kũrĩa.

³ Ingĩmeera mainũke mahũũtiĩ mekũringĩkĩra njĩra, tondũ amwe ao moimĩte kũraya.”

⁴ Nao arutwo makĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ angĩruta irio cia kũmahũũnia kũ gũkũ werũ-inĩ ũyũ?”

⁵ Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Mũrĩ na mĩgate ĩigana?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Tũrĩ na mĩgate mũgwanja.”

⁶ Akĩira kĩrĩndĩ gĩikare thĩ. Nake akĩoya mĩgate ĩyo mũgwanja, na aarĩkia gũcookia ngaatho akĩenyũranga mĩgate ĩyo, akĩmĩnengera arutwo ake mahe andũ, nao magĩika o ũguo.

⁷ O na nĩ maarĩ na tũthamaki tũnini tũtarĩ tũingĩ; agĩcookia ngaatho nĩ ũndũ watuo, na akĩira arutwo magaĩre andũ.

⁸ Nao makĩrĩa makĩhũũna. Thuutha ũcio arutwo makĩũngania cienyũ iria ciatigarĩte, ikĩiyũra ciondo mũgwanja.

9 Andũ arũme arĩa maarĩire maarĩ ta ngiri inya. Na aarĩkia kũmeera mathiĩ,

10 agĩtoonya gatarũ me na arutwo ake, magĩthiĩ bũrũri wa Dalumanutha.

11 Nao Afarisai magĩũka na makĩambĩrĩria kũũria Jesũ ciũria. Makĩmwĩra aringe kĩaama kuuma igũrũ no nĩkũmũgeria maamũgeragia.

12 Nake akĩhũmũka ihũmũka inene, akĩũria atĩrĩ, “Nĩkĩ gĩgũtũma rũciaro rũrũ rũũrie rũringĩrwo kĩaama? Ngũmwĩra atĩrĩ na ma gũtirĩ kĩaama rũkũringĩrwo.”

13 Agĩcooka akĩmatiga, agĩtoonya gatarũ akĩringa mũrĩmo ũrĩa ũngĩ.

Ndawa ya Kũimbia Mĩgate ya Afarisai na ya Herode

14 Na rĩrĩ, arutwo nĩmariganĩrwo nĩ gũkuua mĩgate, tiga o mũgate ũmwe marĩ naguo gatarũ-inĩ.

15 Nake Jesũ akĩmataara akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩmenyererei. Mwĩhũgagei ndawa ya kũimbia mĩgate ya Afarisai na ya Herode.”

16 Nao makĩaranĩria ũhoro ũcio mũndũ na ũrĩa ũngĩ, makĩrana atĩrĩ, “Aratwĩra ũguo tondũ tũtirĩ na mĩgate.”

17 Jesũ aamenya ũrĩa meeranaga akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ kĩratũma mwanĩrie ũhoro wa kwaga mĩgate? Nginya rĩu mũtirĩ mũrataũkĩrwo o na kana mũkamenya? Nĩ kũũmia mũũmĩtie ngoro cianyu?”

18 Anga mũrĩ na maitho na mũtionaga, na mũrĩ na matũ na mũtiiguaga? Kaĩ mũtararirikana?

19 Rĩrĩa ndenyũrangĩire andũ arĩa ngiri ithano mĩgate ĩrĩa ĩtano-rĩ, nĩ ciondo ciigana muonganirie ciyũrite cienyũ cia mĩgate?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ciarĩ ciondo ikũmi na igĩrĩ.”

20 “Na rĩrĩa ndenyũrangĩire andũ arĩa ngiri inya mĩgate ĩrĩa mũgwanja-rĩ, nĩ ciondo ciigana muonganirie ciyũrite cienyũ cia mĩgate?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ciarĩ ciondo mũgwanja.”

21 Akĩmooria atĩrĩ, “Kaĩ mũtarĩ mũrataũkĩrwo nĩ ũhoro nginya rĩu?”

Kũhonio kwa Mũtumumu Karia-inĩ ka Bethisaida

22 Na maakinya Bethisaida, andũ amwe makĩmũrehera mũndũ warĩ mũtumumu, na magĩthaitha Jesũ amũhutie.

23 Akĩnyiita mũndũ ũcio mũtumumu guoko, akĩmuumia na nja ya itũũra. Na aarĩkia kũmũtuĩra mata maitho na kũmũigĩrĩra moko, Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kũrĩ kĩndũ ũroona?”

24 Nake agĩtiira maitho, akiuga atĩrĩ, “Nĩndĩrona andũ; no ngoona mahaana ta mĩtĩ magĩthiĩ.”

25 O rĩngĩ Jesũ akĩigĩrĩra mũndũ ũcio moko maitho. Hĩndĩ ĩyo maitho make makĩhingũka, agĩcooka kuona na akĩona indo ciothe wega.

26 Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Inũka, na ndũgatoonye itũũra-inĩ.”

Petero Kuumbũra Kristũ

27 Jesũ na arutwo ake magĩthiĩ na mbere o nginya tũtũũra-inĩ tũrĩa twarigiicĩirie Kaisarea-Filipi. Na me njĩra-inĩ akĩmooria atĩrĩ, “Andũ moigaga niĩ nĩ niĩ ũ?”

28 Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Amwe moigaga wee niĩwe Johana Mũbatithania; angĩ makoiga wee niĩwe Elija; o na angĩ moigaga wee ũrĩ ũmwe wa anabii.”

29 Nake akĩmooria atĩrĩ, “Inyuĩ na inyuĩ muugaga atĩa? Muugaga niĩ nĩ niĩ ũ?”

Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Wee niĩwe Kristũ.”

30 Nake Jesũ akĩmakaania matikeere mũndũ o na ũrĩkũ ũhoru wake.

Jesũ Kuumbũra Ũhoru wa Gĩkuũ Gĩake Gĩtanakinya

31 Ningĩ Jesũ akĩambĩrĩria kũmaruta atĩ Mũrũ wa Mũndũ no nginya one mathĩina maingĩ na aregwo nĩ athuuri, na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene o na arutani a watho, na atĩ no nginya ooragwo, na thuutha wa mĩthenya itatũ ariũke.

32 Aaririe ũhoru ũcio atekũhitha, nake Petero akĩmũtwara keheri-inĩ, akĩambĩrĩria kũmũkaania.

33 No Jesũ akĩhũgũra akĩrora arutwo ake, na agĩkũũma Petero, akiuga atĩrĩ, “Cooka thuutha wakwa, Shaitani! Wee ndwĩciiragia maũndũ moimĩte kũrĩ Ngai, tiga o maũndũ marĩa moimĩte kũrĩ andũ.”

34 Agĩcooka agĩta kĩrĩndĩ hamwe na arutwo ake moke harĩ we, akĩmeera atĩrĩ, “Mũndũ o wothe ũngĩenda kũnũmĩrĩra, no nginya eerege we mwene, na akuue mũtharaba wake anũmĩrĩre.

³⁵ Nĩgũkorwo ũrĩa wothe wendaga kũhonokia muoyo wake nĩ kũũrwo akoorwo nĩguo, no ũrĩa wothe ũkoorwo nĩ muoyo wake nĩ ũndũ wakwa na nĩ ũndũ wa Ũhoro-ũrĩa-Mwega, nĩakaũhonokia.

³⁶ Mũndũ angĩgũna nakĩ angĩgwatĩra thĩ yothe, no orwo nĩ muoyo wake?

³⁷ Kana nĩ kũ mũndũ angĩkũũrania na muoyo wake?

³⁸ Mũndũ o wothe ũngĩconoka nĩ ũndũ wakwa na aconoke nĩ ũndũ wa ciugo ciakwa hĩndĩ ĩno ya rũciaro rũrũ rwa ũtharia na rwa mehia, o nake Mũrũ wa Mũndũ nĩakamũconokera rĩrĩa agaacooka arĩ na riiri wa Ithe, arĩ na araika arĩa atheru.”

9

¹ Jesũ agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, amwe marũngĩi haha matigacama gĩkuũ matonete ũthamaki wa Ngai ũgĩũka wĩ na hinya!”

Jesũ Kũgarũrũka ũrĩa Aatarĩ

² Thuutha wa mũthenya ĩtandatũ, Jesũ nĩmathiire na Petero na Jakubu na Johana, akĩmatwara kĩrĩma-inĩ kĩraaya, marĩ oiki. Na rĩrĩ, arĩ hau mbere yao akĩgarũrũka ũrĩa aahaanaga.

³ Nguo ciake ikĩerũha cua; gũtirĩ mũndũ gũkũ thĩ ũngĩahotire gũcithambia cierũhe ũguo.

⁴ Na marĩ o hau makiumĩrĩrwo nĩ Elija na Musa, makĩaranĩria na Jesũ.

⁵ Nake Petero akĩra Jesũ atĩrĩ, “Rabii,*

* **9:5** Rabii nĩ kuuga “mũrutani.”

nĩtwagĩrĩrwo nĩ gũikara gũkũ. Reke twake ithũnũ ithatũ, kĩmwe gĩaku, na kĩmwe kĩa Musa, na kĩmwe kĩa Elija.”

⁶ (Petero oigire ũguo tondũ nĩarigĩtwo nĩ ũrĩa ekuuga, nĩ tondũ wa ũrĩa maamakĩte.)

⁷ Ningĩ hagĩũka itu, rĩkĩmahumbĩra, na mũgambo ũkiuma itu-inĩ rĩu, ũkiuga atĩrĩ, “Ũyũ nĩwe Mũrũ wakwa, ũrĩa nyendete. Mũiguagei!”

⁸ Na kahinda o kau makĩhũgũra, no mationire mũndũ ũngĩ arĩ hamwe nao, tiga o Jesũ.

⁹ Na rĩrĩa maikũrũkaga kuuma kĩrĩma-inĩ, Jesũ akĩmaatha matikeere mũndũ o na ũrĩkũ ũrĩa monete, nginya rĩrĩa Mũrũ wa Mũndũ agaakorwo ariũkĩte akoima kũrĩ arĩa akuũ.

¹⁰ Nao magĩkira na ũhoru ũcio, no makooranagia o ene atĩrĩ, “kũriũka kuuma kũrĩ akuũ nĩ kuuga atĩa.”

¹¹ Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kũ gĩtũmaga arutani a watho moige atĩ Elija no nginya ambe ooke?”

¹² Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ti-itherũ Elija no nginya ambe ooke ahaarĩrie maũndũ mothe. Ningĩ nĩ kũ gĩgĩtũmĩte kwandĩkwo atĩ Mũrũ wa Mũndũ no nginya athĩnĩke mũno na aregwo nĩ andũ?”

¹³ No ngũmwĩra atĩrĩ, Elija nĩarĩkĩtie gũũka na andũ makamwĩka o ũrĩa wothe meendaga kũmwĩka, o ta ũrĩa ũhoru wake wandĩkĩtwo.”

Kũhonio gwa Kamwana Kaarĩ na Ngoma Thũku

¹⁴ Na rĩrĩa maakinyire harĩ arutwo arĩa angĩ, makĩona kĩrĩndĩ kĩnene kĩmarigiicĩirie, na arutani a watho magĩkararania nao.

15 Na rĩria andũ othe moonire Jesũ, makĩgega mũno magĩteng'era makamũgeithie.

16 Nake akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩ mũrakararanĩria nao?”

17 Mũndũ ũmwe warĩ kĩrĩndĩ-inĩ kũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũrutani, ngũkũreheire mũrũ wakwa, ũkoragwo arĩ na ngoma thũku na ndaaragia.

18 Hĩndĩ ĩria yothe yamũnyiita, ĩmũtungumanagia thĩ na akarutaga mũhũyũ na kanua, akahagarania magego na akomagara. Njũũririe arutwo aku maingate ngoma ĩyo thũku, no matinahota.”

19 Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Inyuĩ rũciaro rũrũ rũtetĩkagia, nĩ nginya rĩ ngũikarania na inyuĩ? Ngũmũkirĩrĩria nginya rĩ? Ndeherai kamwana kau.”

20 Nĩ ũndũ ũcio magĩgatwarĩra Jesũ. Rĩria ngoma ĩyo thũku yoonire Jesũ, ĩgĩgathiorania o rĩmwe. Gagĩtungumana thĩ, gakĩgaragara, gakĩrutaga mũhũyũ na kanua.

21 Nake Jesũ akĩũria ithe wa kamwana kau atĩrĩ, “Nĩ hĩndĩ ĩgana atĩa gakoretwo kahaana ũguo?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ kuuma arĩ o kaana.

22 Na maita maingĩ yanagaikia mwaki-inĩ o na maaĩ-inĩ ĩkoorage. No akorwo nĩ harĩ ũndũ ũngĩka, tũiguĩre tha ũtũteithie.”

23 Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Atĩ ‘korwo ndahota’? Maũndũ mothe nĩmahotekaga kũrĩ mũndũ ũria wĩtĩkĩtie.”

24 O rĩmwe ithe wa kamwana kau akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Nĩndetĩkia, ndeithia harĩa njagĩte gwĩtĩkia.”

25 Rĩrĩa Jesũ oonire atĩ kĩrĩndĩ nĩgĩateng'ereke gĩũke hau, agĩkũũma ngoma ãyo thũku. Akĩmũira atĩrĩ, "Wee ngoma ãno thũku ũtaiguaga na ũtaaragia, nĩndagwatha uume thĩinĩ wa kamwana gaka, na ndũkanacooke gũtoonya thĩinĩ wako rĩngĩ."

26 Ngoma ãyo thũku ãgĩkayũrũrũka, ãgĩgathiorania na hinya, na ãkiuma. Kamwana kau gakĩhaana ta karĩ gakuũ, o nginya andũ aingĩ makiuga atĩrĩ, "Nĩ gakuũ."

27 No Jesũ agĩkanyĩta guoko, agĩgokĩria, nako gakĩrũgama.

28 Thuutha wa Jesũ gũtoonya nyũmba, arutwo ake makĩmũũrĩria keheri-inĩ atĩrĩ, "Nĩ kĩ gĩtũmire ithuĩ tũremwo nĩ kũingata ngoma ãyo?"

29 Nake akĩmacookeria atĩrĩ, "Ngoma ya mũthemba ta ũcio ndĩngiuma na njĩra ãngĩ tiga o ya mahooya (o na kwĩima irio)." (Nĩ harĩ maandĩko mangĩ matakoragwo na ũhoro ũyũ wa kwĩima irio).

30 Nao makiuma kũu magĩtuĩkanĩria bũrũri wa Galili, na Jesũ ndeendaga mũndũ o na ũrĩkũ amenye kũrĩa marĩ,

31 tondũ nĩarutaga arutwo ake. Nake akĩmeera atĩrĩ, "Mũrũ wa Mũndũ nĩegũkunyañrwo aneanwo moko-inĩ ma andũ, nao nĩmakamũũraga, no thuutha wa mũthenya ãtatũ nĩakariũka."

32 No matiigana gũtaũkĩrwo nĩ ũrĩa oigaga, na magĩitigĩra kũmũũria ũhoro ũcio.

Nũũ Mũnene kũrĩ arĩa Angĩ?

33 Nao magĩkinya Kaperinaumu. Na rĩrĩa aarĩ nyũmba thĩinĩ akĩmoooria atĩrĩ, “Mũgũkararanagĩria kũĩ tũrĩ njĩra-inĩ?”

34 No-o magĩkira tondũ marĩ njĩra-inĩ nĩmakararanagia makĩũranagia nũũ mũnene kũrĩ arĩa angĩ.

35 Na aikara thĩ, Jesũ agĩta arutwo arĩa ikũmi na eerĩ akĩmeera atĩrĩ, “Ūrĩa wothe ũngĩenda gũtuĩka wa mbere, no nginya akorwo arĩ wa thuutha wa arĩa angĩ na atuĩke ndungata ya andũ othe.”

36 Nake akĩrehe kaana agĩkarũgamia gatagatĩ kao. Na aarĩkia gũkaiyũkia moko-inĩ make, akĩmeera atĩrĩ,

37 “Ūrĩa wothe ũngĩamũkĩra kaana kamwe ta gaka thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa, nĩ nĩ aamũkagĩra; na ũrĩa ũngĩnyamũkĩra nĩ to nĩ aamũkagĩra, no nĩamũkagĩra ũrĩa wandũmire.”

Ūrĩa ũtarĩ Thũ Iitũ arĩ Mwena Witũ

38 Johana akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, nĩtũronire mũndũ akĩingata ndaimono thĩinĩ wa rĩitwa rĩaku tũramwĩra atige, tondũ ti ũmwe witũ.”

39 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Mũtikamũgirie! Gũtirĩ mũndũ ũngĩringa kĩama thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa na thuutha ũcio ahote gũcooka kwaria ũũru wakwa,

40 Nĩgũkorwo ũrĩa ũtarĩ ũthũ na ithuĩ nĩ ũmwe witũ.

41 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ o wothe ũrĩa ũkaamũhe gĩkombe kĩa maaĩ thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa nĩ ũndũ mũrĩ a Kristũ, ndarĩ hĩndĩ akoorwo nĩ igai rĩake.”

Gūtūma Mündū Eehie

⁴² “Na mündū ūrĩa wothe ūgaatūma kamwe ga twana tūtū tūnjītīkītīe kehie, wega nĩ mündū ūcio ohererwo ihiga rĩa gĩthĩ ngingo na aikio thĩinĩ wa iria.

⁴³ Guoko gwaku kūngītūma wĩhie, gūtīnie. Nĩ kaba ūtoonye muoyo-inĩ wĩ kionje,

⁴⁴ gūkĩra ūthĩ Jehanamu kūrĩa kūrĩ mwaki ūtahoraga ūrĩ na moko meerĩ.

⁴⁵ Nakuo kūgūrū gwaku kūngītūma wĩhie, gūtīnie. Nĩ kaba ūtoonye muoyo-inĩ ūrĩ gĩthua, gūkĩra ūikio Jehanamu ūrĩ na magūrū meerĩ.

⁴⁶ Kūu kīgunyū kĩrĩa kĩmarĩaga gītikuaga, naguo mwaki ūrĩa ūmacinaga ndūhoraga.

⁴⁷ Na riitho rĩaku rĩngītūma wĩhie, rĩkūũre. Nĩ kaba ūtoonye ūthamaki-inĩ wa Ngai ūrĩ na riitho rĩmwe gūkĩra ūikio Jehanamu ūrĩ na maitho meerĩ,

⁴⁸ kūu

“ kīgunyū kĩrĩa kĩmarĩaga gītikuaga, naguo mwaki ūrĩa ūmacinaga ndūhoraga.’

⁴⁹ Mündū o wothe agekĩrwo mūcamo wa cumbĩ nĩ mwaki, (na igongona o rĩothe rĩkĩrwo mūcamo na cumbĩ).

⁵⁰ “Cumbĩ nĩ mwegā, no cumbĩ ūngĩkorwo nĩũthirĩte mūcamo wāguo-rĩ, ūngĩcooka gūcamithio ta cumbĩ na kĩ? Tuĩkai cumbĩ, na mūikaranāgie na thayũ.”

10

Ndigano ya Mũthuuri na Mūtumia

¹ Jesũ agĩcooka akiuma kũu agĩthĩ bũrũri wa Judea na mũrĩmo ūrĩa ūngĩ wa Jorodani. O rĩngĩ

andũ ikundi magĩũka kũrĩ we, nake akĩmaruta ũhoru o ta ũrĩa aamenyerete gwĩka.

² Na Afarisai amwe magĩũka kũrĩ we makĩenda kũmũgeria, makĩmũũria atĩrĩ, “Watho nĩwĩtikĩrĩtie mũndũ atigane na mũtumia wake?”

³ Nake agĩcookia ũhoru, akĩmooria atĩrĩ, “Musa aamwathire mwĩkage atĩa?”

⁴ Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Musa nĩetikagĩria mũndũ aandĩkĩre mũtumia wake marũa ma gũtigana nake, amũte.”

⁵ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Musa aamwandĩkĩire watho ũcio tondũ wa ũrĩa muomĩtie ngoro cianyu.

⁶ No kuuma o kĩaambĩrĩria, Ngai ‘ombire mũndũ mũrũme na mũndũ-wa-nja’.

⁷ ‘Gĩkĩ nĩkĩo gĩtũmaga mũndũ mũrũme atige ithe na nyina na anyiitane na mũtumia wake,

⁸ nao eerĩ magatuĩka mwĩrĩ ũmwe.’ Nĩ ũndũ ũcio, acio ti andũ eerĩ rĩngĩ, no nĩ mũndũ ũmwe.

⁹ Nĩ ũndũ ũcio, arĩa Ngai anyiitithanĩtie, mũndũ ndakanamatigithanie.”

¹⁰ Na maatoonya nyũmba thĩinĩ, arutwo makĩũria Jesũ ũhoru ũcio o rĩngĩ.

¹¹ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũndũ o wothe angĩtigana na mũtumia wake acooke ahikie mũtumia ũngĩ, mũndũ ũcio nĩ atharĩtie.

¹² Nake mũtumia angĩtigana na mũthuuriwe, ahikĩre mũndũ mũrũme ũngĩ, o nake nĩ atharĩtie.”

Twana Tũnini na Jesũ

¹³ Nao andũ makĩrehera Jesũ twana tũnini nĩguo atũhutie, no arutwo ake makĩmakaania.

14 Rĩrĩa Jesũ oonire ũguo, akĩrakara, akĩmeera atĩrĩ, “Rekei twana tũu tũũke kũrĩ nĩ, tigai gũtũgiria, nĩgũkorwo ũthamaki wa Ngai nĩ wa arĩa matariĩ ta tuo.

15 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũrĩa wothe ũtakamũkĩra ũthamaki wa Ngai ta kaana ndakaũtoonya o na atĩa.”

16 Nake akĩoya twana tũu, agĩtũigĩrĩra moko, agĩtũrathima.

Mwanake warĩ Gĩtonga

17 Na rĩrĩa Jesũ oimagaraga, mũndũ ũmwe nĩateng’erire harĩ we, agĩturia ndu mbere yake, akĩmũũria atĩrĩ, “Mũrutani mwega, ingĩka atĩa nĩguo ngaagaya muoyo wa tene na tene?”

18 Nake Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Ūkũnjĩta mwega nĩkĩ? Gũtirĩ o na ũmwe mwega, tiga o Ngai we wiki.

19 Wee nĩ ũũĩ ũrĩa maathani moigĩte: ‘Ndũkanoragane, na ndũkanatharanie, na ndũkanaiye, na ndũkanaigĩrĩre mũndũ ũrĩa ũngĩ kĩgeenyoye, na ndũkanaheenanie, na tĩia thoguo na nyũkwa.’ ”

20 Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, macio mothe ndũire ndĩmarũmĩtie kuuma ndĩ mũnini.”

21 Nake Jesũ amũrora, akĩmwenda, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ kũrĩ ũndũ ũmwe ũtigairie: Thiĩ wendie indo ciaku ciothe iria ũrĩ nacio ũhe athĩni mbeeca icio, na nĩũkagĩa na mũthithũ igũrũ. Ūcooke ũũke, ũnũmĩrĩre.”

22 Mwanake ũcio agĩtukia gĩthiithi. Agĩthiĩ arĩ na kĩa, tondũ aarĩ na ũtonga mũingĩ.

23 Nake Jesũ akĩhũgũra, akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Kaĩ nĩ ũndũ wĩ hinya gĩtonga gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai-ĩ!”

24 Nao arutwo makĩgega maigua ciugo ciake. No Jesũ akiuga o rĩngĩ atĩrĩ, “Ciana, kaĩ nĩ ũndũ wĩ hinya gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai-ĩ!”

25 Nĩ ũhũthũ ngamĩra kũhungura irima rĩa cindano gũkĩra gĩtonga gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai.”

26 Arutwo ake magĩkĩrĩrĩria kũgega, makĩũrania atĩrĩ, “Nũũ ũngĩkĩhonoka?”

27 Nake Jesũ akĩmarora, akĩmeera atĩrĩ, “Harĩ mũndũ ũndũ ũyũ ndũngĩhoteka, no harĩ Ngai tiguu; maũndũ mothe nĩ mahotekaga nĩ Ngai.”

28 Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Ithuĩ tũtigĩte maũndũ mothe tũgakũrũmĩrĩra!”

29 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ mũndũ ũtigĩte mũciĩ kana ariũ a nyina, kana aarĩ a nyina, kana nyina, kana ithe, kana ciana, o na kana ithaka nĩ ũndũ wakwa, na nĩ ũndũ wa Ũhoro-ũrĩa-Mwega,

30 ũtakaheo ũtonga maita igana matukũ maya tũrĩ, na aheo maita igana ma nyũmba, na ariũ a nyina, na aarĩ a nyina, na manyina, na ciana o na ithaka, na hamwe na macio, mũnyamaro. Na ihinda rĩrĩa rĩgooka aheo muoyo wa tene na tene.

31 No rĩrĩ, andũ aingĩ arĩa marĩ mbere nĩmagatuĩka a thuutha, na a thuutha matuĩke a mbere.”

Jesũ kwaria Rĩngĩ Ũhoro wa Gĩkuũ Gĩake

32 Na rĩrĩa maarĩ njĩra-inĩ makĩambata merekeire Jerusalemu, Jesũ amatongoretie, arutwo ake nĩmagegire, nao arĩa maamarũmĩrĩire magĩtigĩra. O rĩngĩ Jesũ agĩtwara arutwo arĩa ikũmi na eerĩ keheri-inĩ, akĩambĩrĩria kũmeera maũndũ marĩa maakirie kũmũkora.

33 Akĩmeera atĩrĩ, “Nĩtũkwambata tũthĩ Jerusalemu, nake Mũrũ wa Mũndũ nĩegũkunyaĩrwo kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na kũrĩ arutani a watho. Nao mamũtuĩre kũũragwo na mamũneane kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ,

34 nao mamũnyũrũrie na mamũtuĩre mata, na mamũhũũre iboko o na mamũũrage. No thuutha wa mĩthenya ĩtatũ nĩakariũka.”

Ihooya rĩa Jakubu na Johana

35 Na rĩrĩ, Jakubu na Johana, ariũ a Zebedi, magĩũka kũrĩ Jesũ. Makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, tũkwenda ũtwĩkĩre o ũrĩa tũgũkũhooya.”

36 Nake akĩmooria atĩrĩ, “Mũkwenda ndĩmwĩkĩre atĩa?”

37 Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ũtwĩtĩkĩrie tũgaikara ũmwe guoko-inĩ gwaku kwa ũrĩo na ũrĩa ũngĩ guoko-inĩ gwaku kwa ũmotho riiri-inĩ waku.”

38 Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũtiũĩ kĩrĩa mũrahooya. Mwahota kũnyuĩra gĩkombe kĩrĩa nĩ ngũnyuĩra, kana mũbatithio na ũbatithio ũrĩa ngũbatithio naguo?”

39 Nao magĩcookia atĩrĩ, “Ĩĩ no tũhote.”

Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Gĩkombe kĩrĩa ngũnyuĩra nĩ mũkaanyuĩra, o na mũbatithio na ũbatithio ũrĩa ngũbatithio naguo.

⁴⁰ No ha ũhoru wa gũikara guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo kana kwa ũmotho ti niĩ heanaga. Itĩ icio ikaaheo arĩa mathondekeirwo cio.”

⁴¹ Rĩrĩa arutwo acio angĩ ikũmi maiguire ũhoru ũcio, makĩrakarĩra Jakubu na Johana.

⁴² Nake Jesũ akĩmeeta hamwe akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ mũũĩ atĩ andũ arĩa matuuagwo aathanĩ a andũ-a-Ndũrĩrĩ nĩmetũũgagĩria igũrũ rĩao, nao anene ao nĩmamaathaga.

⁴³ No rĩrĩ, inyuĩ mũtitariĩ ũguo. Handũ ha ũguo, ũrĩa wothe ũngĩenda gũtuĩka mũnene thĩinĩ wanyu no nginya atuĩke ndungata yanyu,

⁴⁴ nake ũrĩa wothe ũkwenda gũtuĩka wa mbere thĩinĩ wanyu, no nginya atuĩke ngombo ya andũ othe.

⁴⁵ Nĩgũkorwo o na Mũrũ wa Mũndũ ndookire gũtungatĩrwo, no ookire gũtungata na arute muoyo wake nĩguo arĩhe thogora wa gũkũũra andũ aingĩ.”

Mũtumumu Baritimayo Kũhota Kuona

⁴⁶ Nao magĩkinya Jeriko. Na rĩrĩa Jesũ na arutwo ake, hamwe na kĩrĩndĩ kĩnene moimaga itũũra-inĩ rĩu, mũndũ warĩ mũtumumu wetagwo Baritimayo (ũguo nĩ kuuga mũrũ wa Timayo), aikarĩte thĩ mũkĩra-inĩ wa njĩra akĩhooya thendi.

⁴⁷ Na rĩrĩa aiguire atĩ nĩ Jesũ wa Nazarethi, akĩambĩrĩria kwanĩrĩra akiugaga atĩrĩ, “Jesũ, Mũrũ wa Daudi, njiguĩra tha!”

⁴⁸ Andũ aingĩ makĩmũkaania, makĩmwĩra akire, nowe agĩkĩrĩrĩria kwanĩrĩra, akiugaga atĩrĩ, “Mũrũ wa Daudi, njiguĩra tha!”

49 Nake Jesũ akĩrũgama, akiuga atĩrĩ, “Mwĩtei.”

Nĩ ũndũ ũcio magĩta mũndũ ũcio warĩ mũtumumu, makĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩyũmĩrĩrie! Rũgama! Nĩaragwĩta.”

50 Agĩteania nguo yake ya igũrũ, agĩũkĩra na ihenya agĩthiĩ harĩ Jesũ.

51 Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Ũkwenda ngwĩkĩre atĩa?”

Nake mũndũ ũcio warĩ mũtumumu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũrutani, ngwenda o njooke kuona.”

52 Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩthiĩre, wĩtikio waku nĩguo watũma ũhone.” O rĩmwe akĩambĩrĩria kuona, nake akĩrũmĩrĩra Jesũ.

11

Jesũ Gũtoonya Jerusalemu na Ũhootani

1 Na rĩrĩ, maakuhĩrĩria itũũra rĩa Jerusalemu, maakinya matũũra ma Bethifage na Bethania hau Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ-rĩ, Jesũ agĩtũma arutwo ake eerĩ,

2 akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩ itũũra rĩrĩ rĩrĩ mbere yanyu, na mwatoonya o ũguo, nĩmũkuona njaũ ya ndigiri yohetwo hau, nayo ndĩrĩ yakua mũndũ. Mĩohorei mũmĩrehe.

3 Na mũngĩũrio nĩ mũndũ atĩrĩ, ‘Mũreka ũguo nĩkĩ?’ Mwĩrei atĩrĩ, ‘Mwathani nĩabatarĩtio nĩyo na nĩekũmĩcookia haha o narua.’ ”

4 Nao magĩthiĩ magĩkora njaũ ya ndigiri yohetwo mũromo-inĩ handũ nja, hakuhi na njĩra. Na rĩrĩa maamĩohoraga-rĩ,

5 andũ arĩa maarũngiĩ ho makĩmoooria atĩrĩ,
“Mũrohora njaũ ãyo nĩkĩ?”

6 Nao makĩmacookeria o ũrĩa Jesũ aamerĩte,
nao andũ acio makĩmetĩkĩria mathiĩ nayo.

7 Rĩrĩa maatwarĩire Jesũ njaũ ãyo,
makĩmĩtandĩka nguo ciao nake Jesũ agĩkuuo
nĩyo.

8 Andũ aingĩ makĩara nguo ciao njĩra-inĩ,
nao arĩa angĩ makĩara mathĩgĩ marĩa maatuĩte
mĩgũnda-inĩ.

9 Andũ arĩa maatongoretie na arĩa maamumĩte
thuutha makĩanĩrĩra makiuga atĩrĩ,
“Hosana!”*

“Kũrathimwo-rĩ, nĩ ũrĩa ũgũũka na rĩitwa rĩa
Mwathani!”

10 “Kũrathimwo-rĩ, nĩ ũthamaki ũrĩa ũgũũka,
ũrĩa wa ithe witũ Daudi!”

“Hosana igũrũ o igũrũ!”

11 Nake Jesũ aatoonya Jerusalemu, agĩthiĩ
hekarũ-inĩ. Na aarĩkia kwĩrorangĩra maũndũ
mothe, akiumagara agĩthiĩ Bethania hamwe na
arutwo arĩa ikũmi na eerĩ, tondũ kwarĩ hwaĩ-inĩ.

Jesũ Kũruma Mũkũyũ

12 Mũthenya ũyũ ũngĩ rĩrĩa moimaga Betha-
nia, Jesũ akĩigua ahũtiĩ.

13 Nake akĩona mũkũyũ warĩ haraaya ũrĩ na
mathangũ maruru agĩthiĩ kũrora kana warĩ na
ngũyũ. Aakinya harĩ guo, agĩkora ndwarĩ na

---

* **11:9** Hosana nĩ kuuga “honokia rĩu”, na no kĩo kiugo gĩa
kũgaatha mũthamaki.

ngũyũ tiga o mathangũ, tondũ ndĩarĩ hĩndĩ ya mĩkũyũ gũciara.

¹⁴ Nake akĩra mũkũyũ ũcio atĩrĩ, “Mũndũ ndakanarĩe maciaro maku nginya tene.” Nao arutwo ake makĩgua akiuga ũguo.

Jesũ Gũtheria Hekarũ

¹⁵ Na maakinya Jerusalemu, Jesũ agĩtoonya hekarũ thĩinĩ,[†] akĩambĩrĩria kũrutũrũra arĩa maagũraga, na arĩa meendanagĩria kuo. Akĩng’aurania metha cia arĩa maakũuranagia mbeeca, o na itĩ cia arĩa meendagia ndutura,

¹⁶ na ndangĩetĩkĩririe mũndũ o na ũrĩkũ ahĩtũkĩrie kĩndũ gĩa kwendia kũu nja cia hekarũ.[‡]

¹⁷ Na rĩria aamarutaga, akĩmooria atĩrĩ, “Githĩ ũhoru ndwandĩkĩtwo atĩrĩ,

“ ‘Nyũmba yakwa ĩgeetagwo

nyũmba ya mahooya ya kũhooyagĩrwo nĩ ndũrĩrĩ ciothe’Š?

No inyuĩ mũmĩtuĩte ‘ngurunga ya atunyani’.”

¹⁸ Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho maigua ũguo, makĩambĩrĩria gũcaria ũrĩa mangĩmũũraga, nĩ ũndũ nĩmamwĩtigagĩra, tondũ kĩrĩndĩ gĩothe nĩkĩagegetio nĩ ũrutani wake.

¹⁹ Gwakinya hwaĩ-inĩ, Jesũ na arutwo ake makiuma itũũra rĩu.

[†] **11:15** Nĩ mwena wa hekarũ kũria andũ-a-Ndũrĩrĩ metĩkĩrĩtio kũhoera Ngai. [‡] **11:16** Andũ maatuĩte nja ya hekarũ ta njĩra ya kũhĩtũkĩria indo cia kwendia. **§ 11:17** Andũ a Ndũrĩrĩ arĩa meetigĩrĩte Ngai nĩmerirwo nĩ Ngai atĩ nĩmũkahooyagĩra thĩinĩ wa hekarũ yake (Isa 56:7). Handũ hau nĩho Ayahudi maatuĩte ndũnyũ.

Mūkūyū kūūma

²⁰ Rūciinī, makīhītūka makīona mūkūyū ūrīa Jesū aarumīte ūūmīte wothe nginya mīri.

²¹ Petero akīirikana ūhoru wa mūkūyū ūcio, akīira Jesū atīrī, “Rabii, ta rora! Mūkūyū ūrīa ūrarumire-rī, nīūmīte!”

²² Nake Jesū akīmacookeria, akīmeera atīrī, “Ītīkiai Ngai.

²³ Ngūmwīra atīrī na ma, mūdū angīkeera kīrīma gīkī atīrī, ‘Thiī, wīikie iria-inī,’ na ndagathanganie ngoro-inī yake, no etīkie atī ūrīa oiga nīūgwīkīka-rī, nīagekīrwo ūndū ūcio.

²⁴ Nī ūndū ūcio ngūmwīra atīrī, ūrīa wothe mūrīhooyaga mūheo, itīkagiai atī nī mūrīkītie kūwamūkīra, nago nīūrītūikaga wanyu.

²⁵ Na rīrīa mwarūgama mūhooe, mūrekanagīre angīkorwo mūrī ūthū na mūdū, nīgeetha Ithe wanyu ūrīa ūrī igūrū o nake amūrekaḡire mehia manyu.” (

²⁶ No mūngīkorwo mūtirekanagīra mehia, nake Ithe wanyu ūrīa ūrī igūrū ndarīmūrekaḡira mehia manyu.)

Kīūria Gīkonī Ūhoti wa Jesū

²⁷ Magīkinya o rīngī Jerusalemu, na rīrīa Jesū aaceeraga kūu nja cia hekarū, athīnjīri-Ngai arīa anene, na arutani a watho, o na athuuri magīuka kūrī we.

²⁸ Makīmūūria atīrī, “Wīkaga maūdū maya na ūhoti ūrīkū? Na nūū wakūheire ūhoti wa gwīka maūdū maya?”

²⁹ Nake Jesū akīmacookeria atīrī, “Nīngūmwīria kīūria kīmwe. Mwanjookeria,

na niĩ nĩngũmwĩra njĩkaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ.

³⁰ Ũbatithio wa Johana-rĩ, woimire igũrũ kana kũrĩ andũ? Njookeriai!”

³¹ Makĩaranĩria o ene ũhoru ũcio, makĩirana atĩrĩ, “Tũngiuga atĩ, ‘Woimire igũrũ’, egũtũũria atĩrĩ, ‘Mwakĩregire kũmwĩtkia nĩkĩ?’

³² No tũngiuga atĩrĩ, ‘Woimire kũrĩ andũ’ ...” (Nĩmetigagĩra andũ, tondũ andũ othe mooĩ kũna atĩ Johana aarĩ mũnabii.)

³³ Nĩ ũndũ ũcio magĩcookeria Jesũ atĩrĩ, “Ithuĩ tũtiũi.”

Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “O na niĩ ndikũmwĩra njĩkaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ.”

12

Ngerekano ya Akombori a Mũgũnda

¹ Nake akĩambĩrĩria kũmahe ũhoru na ngerekano, akĩmeera atĩrĩ, “Mũndũ ũmwe nĩahaandire mũgũnda wake mĩthabibũ. Agĩaka rũgiri rũgĩthiũrũrũkĩria mũgũnda ũcio, na akĩenja irima rĩa kũhihĩra thabibũ, na agĩaka nyũmba ndaaya na igũrũ ya arangĩri. Agĩcooka agĩkomborithia mũgũnda ũcio kũrĩ arĩmi angĩ, na agĩthiĩ rũgendo.

² Na rĩrĩ, hĩndĩ ya magetha yakinya-rĩ, agĩtũma ndungata yake kũrĩ akombori acio igĩire maciaro mamwe ma mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ.

³ Nao makĩmĩnyiita makĩmĩhũũra, na makĩmĩngata ĩtarĩ na kĩndũ.

4 Agĩcooka akĩmatũmĩra ndungata ĩngĩ; nao magĩtĩhia ndungata ĩyo mũtwe na makĩmũka maũndũ ma thoni.

5 Na o rĩngĩ agĩtũma ndungata ĩngĩ, nayo makĩmũraga. Nĩatũmire ndungata ĩngĩ ny- ĩngĩ, imwe ciacio magĩcihũũra, na iria ĩngĩ magĩciũraga.

6 “Mũndũ ũcio ndaarĩ na mũndũ ũngĩ wati- gaire wa gũtũma, tĩa o mũriũ wake ũrĩa een- dete mũno. Akĩmũtũma thuutha wa acio angĩ othe, akiuga atĩrĩ, ‘Nĩmegũtĩia mũrũ wakwa.’

7 “No akombori acio makĩirana atĩrĩ, ‘Ūyũ nĩwe ũkaagaya mũgũnda ũyũ. Ūkai, rekei tũmũrage, nĩguo igai rĩake rĩgaatuĩka riitũ.’

8 Nĩ ũndũ ũcio makĩmũnyiita, makĩmũũraga, makĩmũikia nja ya mũgũnda ũcio wa mũthabibũ.

9 “Rĩu-rĩ, mwene mũgũnda ũcio ageeka atĩa? Agooka oorage akombori acio, acooke ahe andũ angĩ mũgũnda ũcio.

10 Kaĩ mũtarĩ mwathoma maandĩko maya:

“ ‘Thiga rĩrĩa aaki maaregire,
nĩrĩo rĩtuĩkĩte ihiga inene rĩa koine;

11 Mwathani nĩwe wĩkĩte ũndũ ũcio,
naguo nĩ wa magegania tũkiwona’?”

12 Magĩcaria ũrĩa mangĩmũnyiita tondũ nĩmamenyire aaragia ũhoro wao na ngerekano ĩyo, no nĩmetigagĩra kĩrĩndĩ; nĩ ũndũ ũcio magĩtigana nake, magĩthiĩ.

13 Thuutha ũcio magĩtũma Afarisai amwe na Aherodia kũrĩ Jesũ nĩguo mamũtege na mĩario yake.

14 Magĩũka kũrĩ we makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, nĩtũũ atĩ ũrĩ mũndũ wa ma. Ndwĩtigagĩra andũ, tondũ ndũrũmbũyagia ũrĩa mahaana; no ũrutanaga ũhoru wa Ngai na ma. Rĩu-rĩ, nĩ kwagĩrĩre kũrutĩra Kaisari mbeeca cia igooti, kana aca?*

15 Tũrutage kana tũtikarutage?”

No tondũ Jesũ nĩamenyaga ũhinga wao, akĩmooria atĩrĩ, “Mũrenda kũngeria nĩkĩ? Ta ndeherai dinari ndĩmĩone.”

16 Makĩmũrehera dinari ĩyo, nake akĩmooria atĩrĩ, “Mbica ĩno na rĩĩtwa rĩĩrĩ nĩ cia ũ?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ cia Kaisari.”

17 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Rutagĩrai Kaisari kĩrĩa kĩrĩ gĩake, na mũrutagĩre Ngai kĩrĩa kĩrĩ gĩake.”

Nao makĩgegio nĩwe.

Ũhiki Hĩndĩ ya Kũriũka

18 Ningĩ Asadukai, arĩa moigaga atĩ gũtirĩ ũhoru wa kũriũka magĩũka kũrĩ Jesũ na makĩmũũria atĩrĩ,

19 “Mũrutani, Musa aatwandĩkĩire atĩ mũrũ wa nyina na mũndũ angĩkua atige mũtumia atarĩ na ciana-rĩ, mũndũ ũcio no nginya ahikie mũtumia ũcio watigwo, aciarĩre mũrũ wa nyina ciana.

---

* **12:14** Andũ nĩmaarutaga mbeeca cia igooti kũrĩ bũrũri ũrĩa wamathaga. Ayahudi matiakenagio nĩ ũhoru ũcio, na angĩ nĩmaregaga kũrĩruta.

20 Na rĩrĩ, kwarĩ aanake mũgwanja a nyina ũmwe. Wa mbere akĩhikania na agĩkua, na ndatige ciana.

21 Nake wa keerĩ akĩhikia mūtumia ũcio wa ndigwa, no o nake agĩkua na ndatige ciana. O na wa gatatũ nake agĩka o ũguo.

22 Ũhoru wa ma nĩ atĩ, gũtirĩ o na ũmwe wa acio mũgwanja watigire ciana. Thuutha wao othe, mūtumia ũcio o nake agĩkua.

23 Rĩu-rĩ, hĩndĩ ya kũriũka mūtumia ũcio agaakorwo arĩ wa ũ, nĩgũkorwo othe mũgwanja nĩmamũhikĩtie?”

24 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩmũhĩtĩtie tondũ mũtiũ Maandĩko kana hinya wa Ngai?”

25 Rĩrĩa akuũ makaariũka, matikahikania kana mahike; magaatũka ta araika arĩa marĩ kũu igũrũ.

26 Naguo ha ũhoru wa akuũ kũriũka-rĩ, kaĩ mūtathomete ibuku-inĩ rĩa Musa, ũhoru ũkoniiĩ kĩhinga kĩrĩa kĩaahĩaga, na ũrĩa Ngai aamwĩrire atĩrĩ, ‘Niĩ nĩ niĩ Ngai wa Iburahĩmu na Ngai wa Isaaka, o na Ngai wa Jakubu?’

27 We ti Ngai wa arĩa akuũ, no nĩ wa arĩa marĩ muoyo. Inyuĩ mũhĩtĩtie mũno.”

Rĩathani rĩrĩa Inene

28 Na rĩrĩ, mũrutani ũmwe wa watho nĩokire akĩgua makiaria. Aamenya atĩ Jesũ nĩamacookeirie icookio rĩega-rĩ, akĩmũuria atĩrĩ, “Harĩ maathani marĩa mangĩ mothe-rĩ, nĩ rĩrĩkũ rĩa bata mũno?”

29 Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Rĩathani rĩrĩa rĩa bata mũno nĩ rĩrĩ: ‘Thikĩrĩa, inyuĩ Isiraeli, Mwathani Ngai witũ, Mwathani nĩ ũmwe.’

30 Endaga Mwathani Ngai waku na ngoro yaku yothe, na muoyo waku wothe, na meciria maku mothe, na hinya waku wothe.’

31 Narĩo rĩa keerĩ nĩ rĩrĩ: ‘Endaga mũndũ ũrĩa ũngĩ o ta ũrĩa wĩendete wee mwene.’ Gũtirĩ rĩathani rĩngĩ inene kũrĩ macio.”

32 Nake mũndũ ũcio agĩcookia atĩrĩ, “Mũrutani, ti-itherũ nĩwoiga wega atĩ Ngai nĩ ũmwe na gũtirĩ ũngĩ tiga we!

33 Ningĩ ũmwende na ngoro yaku yothe, o na ũmenyo waku wothe, o na hinya waku wothe; o nakuo kwenda mũndũ ũrĩa ũngĩ o ta ũrĩa wĩendete wee mwene, ũcio nĩ ũndũ ũrĩ bata gũkĩra maruta mothe ma njino na magongona.”

34 Rĩrĩa Jesũ oonire nĩacookia wega, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee-rĩ, ndũrĩ haraaya na ũthamaki wa Ngai.” Na kuuma hĩndĩ iyo gũtirĩ mũndũ wacookire kũmũrĩria kũmũria ciũria ingĩ.

Kristũ nĩ Mũriũ Wa ũ?

35 Na rĩrĩ, Jesũ akĩrutana nja-inĩ cia hekarũ akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmaga arutani a watho moige atĩ Kristũ nĩ mũrũ wa Daudi?

36 Daudi we mwene, akĩaria arĩ na Roho Mũtheru, oigire atĩrĩ:

“Mwathani eerire Mwathani wakwa atĩrĩ:

“ikara guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo nginya ngaiga thũ ciaku

rungu rwa makinya maku.”’

37 Daudi we mwene aramwĩta ‘Mwathani.’ Angĩgĩtuĩka mũrũwe atĩa?”

Na nĩ haarĩ na gĩkundi kĩnene kĩa andũ kĩamũthikagĩrĩria gĩkenete.

38 Ningĩ Jesũ akĩrutana, akiuga atĩrĩ, “Mwĩmenyagĩrĩrei arutani a watho. Mendete gũthĩ mehumbĩte nguo iria ndaaya† na kũgeithagio nĩ andũ othe rĩrĩa mekũgera ndũnyũ-inĩ,

39 na makenda gũikaragĩra itĩ iria cia bata thunagogi-inĩ, na gũikara handũ ha andũ arĩa atĩiku maruga-inĩ.

40 Na no-o matoonyagĩrĩra nyũmba cia atumia a ndigwa makamatunya indo ciao, na nĩguo meyonanie, makahooya mahooya maraihu. Andũ ta acio nĩ makaaherithio mũno makĩria.”

Iruta rĩa Mũtumia wa Ndigwa

41 Jesũ agĩkara thĩ ang’etheire harĩa heek-agĩrwo maruta,‡ akĩrorera ũrĩa gĩkundi kũ kĩaohthaga. Andũ aingĩ itonga makĩhotha mbeeca nyingĩ.

42 No mũtumia ũmwe wa ndigwa warĩ mũthĩni agĩũka akĩhotha tũthendi twĩrĩ tũnini mũno twa gĩcango tũrĩa twarĩ mũigana wa mbeeca ĩmwe.§

43 Jesũ agĩta arutwo ake harĩ we, akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũtumia ũyũ wa ndigwa mũthĩni nĩekĩra mbeeca nyingĩ kīgĩina-inĩ gũkĩra andũ arĩa angĩ othe.

44 Acio angĩ othe maheana kũringana na ũingĩ wa ũtonga wao, no mũtumia ũyũ aheana kĩrĩa

† 12:38 Arutani a watho mekagĩra kanjũ ndaihu mũno hakuhi kũhutia thĩ. ‡ 12:41 Ithandũkũ rĩa mũhothi rĩaigagwo kũrĩa andũ-a-nja maahooyagĩra; arũme matiagiragio gũtoonya kuo. § 12:42 Gaka nĩko gathendi karĩa kaarĩ kanini mũno thĩnĩ wa Palestina hĩndĩ ĩyo. Mũtumia ũyũ wa ndigwa aarehire tũthendi twĩrĩ, na no tuo aarĩ natuo.

gĩothe oima nakĩo, o na arĩ mũthĩini-rĩ, aheana mũthithũ wake wothe.”

13

Imenyithia cia Hĩndĩ ya Mũthia

¹ Na rĩrĩa Jesũ oimaga hekarũ-inĩ, ũmwe wa arutwo ake akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, ta rora! Mahiga maya kaĩ nĩ manene-ĩ!”* Kaĩ nyũmba ici nĩ thaka-ĩ!”

² Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩũrona nyũmba ici nene ũũ? Gũtirĩ ihiga o na rĩmwe rĩa maya rĩgaakorwo rĩrĩ igũrũ wa rĩrĩa rĩngĩ; mothe nĩmakamomorwo.”

³ Rĩrĩa Jesũ aikarĩte thĩ kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ ang’etheire hekarũ-rĩ, Petero na Jakubu na Johana na Anderea makĩmũũria marĩ keheri-inĩ atĩrĩ,

⁴ “Ta twĩre, maũndũ macio mageekĩka rĩ? Na kĩmenyithia atĩ maũndũ macio marĩ hakuhĩ gwĩkĩka nĩ kĩrĩkũ?”

⁵ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩmenyagĩrĩrei mũtikanahenio nĩ mũndũ o na ũrĩkũ.

⁶ Andũ aingĩ nĩ magooka na rĩitwa rĩakwa makiugaga atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ nĩ Kristũ,’ na nĩmakaheenia andũ aingĩ.

⁷ Rĩrĩa mũkaigua mbaara na mũhuhu wa mbaara mũtikanamake. Maũndũ ta macio no nginya mekĩke, no rĩrĩ, ithirĩro ti rĩkinyu.

---

* **13:1** Maandĩko ma tene moigaga mahiga ma hekarũ iyo maarĩ manene mũno; mamwe maarĩ na ũraiha wa buti mĩrongo itatũ na mũgwanja (37), warĩ wa buti ikũmi na inyanya (18), na buti ikũmi na igĩrĩ (12) kũraiha na igũrũ.

8 Rūrĩrĩ nĩrũgookĩrĩra rūrĩa rũngĩ, na ũthamaki ũũkĩrĩre ũthamaki ũrĩa ũngĩ. Nĩgũkaagĩa na ithingithia kũndũ na kũndũ, o na kũgĩe ng'aragu. Maũndũ maya nĩ kĩambĩrĩria kĩa ruo ta rwa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo.

9 “No inyuĩ-rĩ, ikaragai mwĩiguĩte. Nĩmũkaneanwo kũrĩ ciamu cia athuuri na mũhũũrwo iboko thĩinĩ wa thunagogi. Nĩmũkarũgama mbere ya aathani na athamaki nĩ ũndũ wakwa, mũtuĩke aira akwa kũrĩ o.

10 Naguo Ũhoru-ũrĩa-Mwega no nginya wambe ũhunjiu kũrĩ ndũrĩrĩ ciothe.

11 Rĩrĩa rĩothe mũkaanyiitwo mũtwarwo mũgaciirithio, mũtikanetange mũgĩiciiria ũrĩa mũkoiga. Inyuĩ mũkoiga o ũrĩa mũkaahotithio hĩndĩ ĩyo, nĩgũkorwo ti inyuĩ mũgaakorwo mũkĩaria, no nĩ Roho mũtheru.

12 “Mũndũ nĩagakunyanĩra mũrũ wa nyina ooragwo, na ithe wa mũndũ akunyanĩre mwana wake, o na ciana nĩkaremera aciari a cio na imoragithie.

13 Andũ othe nĩmakamũmena nĩ ũndũ wakwa, no ũrĩa ũgaakĩrĩrĩria nginya hĩndĩ ya mũthia nĩakahonoka.

14 “Rĩrĩa mũkoona kĩrĩa kĩrĩ thaahu na gĩa kũrehe ihooru kĩarũgama harĩa gĩtagĩrũrwo nĩ kũrũgama-rĩ, (ũrĩa ũrathoma nĩamenye ũhoru ũcio), hĩndĩ ĩyo arĩa marĩ Judea nĩmoorĩre irĩma-inĩ.

15 Mũndũ ũrĩa wothe ũgaakorwo arĩ nyũmba yake igũrũ ndakanaharũrũke kana atoonye kũruta kĩndũ nyũmba.

16 Nake mündũ ũrĩa ũgaakorwo arĩ mũgũnda ndagacooke mũciĩ kũgĩra nguo ciake.

17 Kaĩ atumia arĩa magaakorwo marĩ na nda na arĩa magaakorwo makĩongithia hĩndĩ ĩyo nĩmagakorwo marĩ na haaro-ĩ!

18 Hooyagai Ngai atĩ maũndũ macio matikanakinye hĩndĩ ya heho,

19 nĩ ũndũ matukũ macio gũgaakorwo na mĩnyamaro ĩtarĩ yoneka ĩngĩ tayo kuuma kĩambĩrĩa rĩrĩa Ngai ombire thĩ nginya rĩu, na gũtikoneka ĩngĩ tayo.

20 Tiga Mwathani anyihanyiihirie matukũ macio, gũtirĩ mündũ ũngĩgatigara. No tondũ wa andũ ake arĩa aamũre, matukũ macio nĩmagakuhĩho.

21 Hĩndĩ ĩyo mündũ o na ũrĩkũ angĩkamwĩra atĩrĩ, ‘Kristũ arĩ haha!’ kana amwĩre atĩrĩ, ‘Kristũ arĩ haarĩa!’ mũtikanetĩkie ũhoru ũcio.

22 Nĩgũkorwo Kristũ a maheeni na anabii a maheeni nĩmakeyumĩria monanie morirũ na maringe ciama nĩguo mahĩtithie andũ arĩa aamũre, korwo no kũhoteke.

23 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ikaragai mwĩguĩte tondũ nĩndamwĩra maũndũ mothe mbere ya ihinda rĩtanakinya.

24 “No ihinda-inĩ rĩu, thuutha wa maũndũ macio ma mĩnyamaro,

“ rĩũa nĩrĩkagĩa nduma,
naguo mweri ndũkaara;

25 njata nacio nĩkaagũa kuuma igũrũ,
namo maahinya ma igũrũ nĩmakenyenyio.’

26 “Hĩndĩ ĩyo andũ nĩ makoona Mũrũ wa Mündũ agĩũka arĩ thĩinĩ wa matu, arĩ na hinya

mũingĩ mũno o na riiri.

²⁷ Nake nĩagatũma araika ake macookanĩrĩrie andũ ake arĩa aamũre kuuma mũena ĩna ĩrĩa yumaga rũhuho, o na kuuma ituri ciothe cia thĩ na cia igũrũ.

²⁸ “Na rĩrĩ, mwĩrutei na mũkũyũ: Rĩrĩa hongecia guo ciarĩkia gũthundũra na ciaruta mathangũ-rĩ, nĩmũmenyaga atĩ hĩndĩ ya riũa ĩrĩ hakuhi.

²⁹ Ūguo noguo, rĩrĩa mũkoona maũndũ macio magĩkĩka mũkaamenya ihinda rĩrĩ hakuhi, rĩrĩ o mũromo-inĩ.

³⁰ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, rũciaro rũrũ rũtigaathira nginya maũndũ macio mothe makaahingio.

³¹ Igũrũ na thĩ nĩigathira, no ciugo ciakwa itigathira.

Gũtirĩ Mũndũ ũũ Mũthenya na Ithaa

³² “Gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ ũũ ũhoru wa mũthenya ũcio kana ithaa rĩu, o na araika a igũrũ matiũũ, o na Mũriũ ndooĩ, tĩga Ithe wiki!

³³ Ikaragai mwĩiguĩte! Ikaragai mwĩhũgĩte! Mũtiũũ rĩrĩa ihinda rĩu rĩgaakinya.

³⁴ Gũkahaana ta mũndũ ũgũthĩĩ rũgendo ũrĩa atigaga egaĩra ndungata ciake irorage mũciĩ, o ndungata akamĩhe wĩra wayo, na agatiga atha mũikaria wa mũrango o nake aikarage ehũũgĩte.

³⁵ “Nĩ ũndũ ũcio, ikaragai mwĩiguĩte tondũ mũtiũũ rĩrĩa mwene mũciĩ agacooka, kana agooka hwaĩ-inĩ, kana ũtukũ gatagatĩ, kana ngũkũ ĩkĩgamba, o na kana gũgĩthererũka.

³⁶ O rĩrĩa angĩũka-rĩ, mũtikanareke amũkore mwĩrigĩtwo.

³⁷ Ũguo ngũmwĩra, noguo ngwĩra andũ othe, atĩrĩ, ‘Ikaragai mwĩguĩte’.”

14

Jesũ Gũitĩrĩrio Maguta arĩ Bethania

¹ Na rĩrĩ, gwatigaire o mĩthenya ĩrĩ nĩguo kũgĩe na Gĩathĩ kĩa Bathaka na kĩa Mĩgate ĩtarĩ Mĩĩkĩre Ndawa ya Kũimbia,* nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho nĩmacaragia ũrĩa mangĩnyitithia Jesũ na njĩra ya wara nĩguo mamũũrage.

² Makiuga atĩrĩ, “No tũtingĩmũnyĩta hĩndĩ ya Gĩathĩ, tondũ andũ mahota kũruta haaro.”

³ Na rĩrĩa arĩ itũũra-inĩ rĩa Bethania kwa mũndũ wetagwo Simoni ũrĩa warĩ na mangũ, aikarĩte metha-inĩ akĩrĩa irio-rĩ, nĩhookire mũndũ-wa-nja arĩ na cuba ya maguta ma goro mũno na manungi wega. Akĩũraga cuba ĩyo na akĩmũitĩrĩria maguta macio mũtwe.

⁴ Andũ amwe arĩa maarĩ kuo makĩigua ũũru, makĩũrania atĩrĩ, “Maguta maya maitangwo ũguo nĩkĩ?”

⁵ Maguta macio nĩmangĩendio mbeeca ikĩrĩte mũcara wa mũndũ wa mwaka mũgima nacio mbeeca icio iheo athĩni.” Magĩkũũma mũndũ-wa-nja ũcio marĩ na ũũru.

---

* **14:1** Gĩathĩ kĩa Bathaka kĩaririkanagia Ayahudi ũrĩa mũraika wa Ngai aahĩtũkĩre mĩcĩ yao agĩthĩĩ kũũraga marigithathi ma andũ a Misiri.

6 Nowe Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Tiganai nake, mũramũtanga nĩkĩ? Nĩanjĩka ũndũ mwega mũno.

7 Athĩĩni marĩkoragwo na inyuĩ hĩndĩ ciothe na no mũmateithie hĩndĩ írĩa yothe mũngĩenda. No nĩ mũtirĩkoragwo na nĩ hĩndĩ ciothe.

8 Anjĩka o ũrĩa angĩahota. Aitĩrĩria mwĩrĩ wakwa maguta o mbere nĩ ũndũ wa kũhaarĩria gũthikwo gwakwa.

9 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, kũrĩa guothe Ũhoroyũ-Mwega ũkaahunjagio thĩinĩ wa thĩ, ũguo eka nĩũkeeragwo andũ nĩgeetha aririkanagwo.”

10 Hĩndĩ iyo Judasi Mũsikariota, ũmwe wa arĩa ikũmi na eerĩ, agĩthĩ kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene agakunyanĩre Jesũ kũrĩ o.

11 Nao magĩkena mũno maigua ũguo na makĩmwĩra nĩmekũmũhe mbeeca. Nĩ ũndũ ũcio Judasi agĩcaria mweke wa kũmũneana kũrĩ o.

Jesũ Kũrĩanĩra Gĩathĩ kĩa Bathaka na Arutwo Ake

12 Mũthenya wa mbere wa Gĩathĩ kĩa Mĩgate itarĩ Mũkĩre Ndawa ya Kũmbia, o ũrĩa wathĩnjagwo gatũrũme ka Bathaka-rĩ, arutwo a Jesũ makĩmũria atĩrĩ, “Ũkwenda tũthĩ kũ tũkahaarĩrie nĩguo ũkarĩre irio cia Bathaka kuo?”

13 Nĩ ũndũ ũcio agĩtũma arutwo ake eerĩ akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ mũtoonye itũũra, na nĩ mũgũcemanía na mũndũ ũkũũite ndigithũ ya maaĩ. Mũrũmĩrĩrei.

14 Kũrĩa egũtoonya mwĩre mwene nyũmba iyo atĩrĩ, ‘Mũrutani arooria atĩrĩ, nyũmba yakwa ya

ageni ĩrĩ ha, harĩa ingĩrĩra irio cia Bathaka na arutwo akwa?’

15 Nake nĩekũmuonia nyũmba nene ya igũrũ ĩkĩrĩtwo indo na ĩgathondekwo wega. Haarĩriai irio cia Bathaka iitũ kuo.”

16 Arutwo acio makiumagara, magĩtoonya itũũra, magĩkora maũndũ mahaana o ta ũrĩa Jesũ aamerĩte. Nĩ ũndũ ũcio makĩhaarĩria irio cia Bathaka.

17 Na gwakinya hwaĩ-inĩ, Jesũ agĩkinya kuo marĩ na arutwo arĩa ikũmi na eerĩ.

18 Maikarĩte metha-inĩ makĩrĩa akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũmwe wanyu nĩekũngunyanĩra, ũmwe wa arĩa mararĩianĩra na nĩ.”

19 Makĩnyiitwo nĩ kĩa mũno, na o ũmwe akamũũria atĩrĩ, “Ti-itherũ hihi nĩ nĩ?”

20 Jesũ akĩmacookeria akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ũmwe wanyu inyuĩ ikũmi na eerĩ, ũrĩa ũgũtobokanĩria mũgate mbakũri-inĩ hamwe na nĩ.

21 Mũrũ wa Mũndũ egũthiĩ o ta ũrĩa ũhoru wake wandĩkĩtwo. No mũndũ ũrĩa ũgaakunyanĩra Mũrũ wa Mũndũ kaĩ arĩ na haaro-ĩ! Nĩ kaba mũndũ ũcio atangĩaciarirwo.”

22 Ningĩ o makĩrĩaga-rĩ, Jesũ akĩoya mũgate, agĩcookia ngaatho, agĩcooka akĩwenyũranga, akĩhe arutwo ake, akiuga atĩrĩ, “Oyai; ũyũ nĩguo mwĩrĩ wakwa.”

23 Agĩcooka akĩoya gĩkombe, agĩcookia ngaatho akĩmanengera, nao othe magĩkĩnyũra.

24 Akĩmeera atĩrĩ, “Ĩno nĩyo thakame yakwa ya kĩrĩkanĩro, ĩrĩa iitĩtwo nĩ ũndũ wa andũ aingĩ.

25 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ndikũnyua rĩngĩ ndibei ya maciaro ma mũthabibũ, nginya mũthenya ũrĩa ngaamĩnyua ĩrĩ njerũ ũthamakinĩ wa Ngai.”

26 Na maarĩkia kũina rwĩmbo, makiumagara magĩthĩ kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ.

Jesũ Kwaria ũrĩa Petero Arĩmũkaana

27 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ inyuothe nĩmũrĩndirika, nĩgũkorwo nĩ kwandĩkitwo atĩrĩ: “ ‘Nĩngaringa mũrĩithi, nacio ng’ondũ ihurunjũke.’

28 No ndaariũka, nĩngamũtongoria gũthĩ Galili.”

29 Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “O na othe mangĩgũtirika, nĩ ndingĩgũtirika.”

30 Nake Jesũ akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, ũmũthĩ, o ũtukũ ũyũ, ngũkũ ĩtanakũga keerĩ, nĩũrĩngaana maita matatũ.”

31 No Petero akĩaria ahinyĩrĩrie, akiuga atĩrĩ, “O na angĩkorwo ndĩrĩkuanĩra nawe, nĩ ndingĩgũkaana!” O na acio angĩ othe makiuga o ũguo.

Mũgũnda-inĩ wa Gethisemane

32 Nao magĩkinya handũ heetagwo Gethisemane, nake Jesũ akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Ikarai haha thĩ ngahooe.”

33 Akĩoya Petero na Jakubu na Johana agĩthĩ nao, na o hĩndĩ ĩyo akĩnyitwo nĩ kĩa kĩa kĩnene na agĩthĩnĩka mũno.

34 Akĩmeera atĩrĩ, “Ngoro yakwa nĩraigua kĩaha mũno o ta ingĩkua, ikarai haha na mwĩhũge.”

35 Na aathiathia hanini, akĩgũithia thĩ, akĩhooya atĩ korwo kwahoteka, ihinda rĩu rĩmweherere.

36 Akiuga atĩrĩ, “Abba, Baba, maũndũ mothe nĩmahotekaga nĩwe. Njehereria gĩkombe gĩkĩ. No ti ũrĩa ngwenda nĩ, no nĩ ũrĩa wee ũkwenda.”

37 Ningĩ agĩcooka harĩ arutwo ake akĩmakora makomete. Akĩũria Petero atĩrĩ, “Simoni, kaĩ ũkomete? Ndũngĩhota gũikara ithaa rĩmwe wĩguĩte?”

38 Mwĩhũgagei na mũhooyage nĩgeetha mũtikagwe magerio-inĩ. Ngoro nĩyenda, no mwĩrĩ ndũrĩ na hinya.”

39 O rĩngĩ agĩthiĩ akĩhooya o ũguo.

40 Na acooka rĩngĩ harĩo, agĩkora makomete tondũ nĩmahĩtĩtwo nĩ toro. Nao makĩrigwo nĩ ũrĩa mangĩmwĩra.

41 Ningĩ agĩũka ihinda rĩa gatatũ akĩmooria atĩrĩ, “O na rĩu mũrĩ o toro, o mũhurũkĩte? Kinyiai hau! Ithaa nĩrĩakinya. Atĩrĩrĩ, Mũrũ wa Mũndũ nĩakunyanĩirwo akaneanwo moko-inĩ ma andũ ehia.

42 Ũkĩrai, tũthiĩ! ũrĩa ũkũngunyanĩra nĩarooka.”

Jesũ Kũnyitwo

43 O akĩaragia-rĩ, Judasi, ũmwe wa arutwo arĩa ikũmi na eerĩ, agĩkinya. Ookire arĩ na gĩkundi kĩnene kĩa andũ marĩ na hiũ cia njora

na njũgũma, matũmĩtwo nĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho na athuuri.

44 Judasi ũcio wamũkunyanĩire nĩamaheete kĩmenyithia akameera atĩrĩ, “Ũrĩa ndĩmumunya nĩwe; mũmũnyiite na mũmũtware arangĩirwo.”

45 Judasi o rĩmwe agĩthiĩ harĩ Jesũ, akĩmwĩta atĩrĩ, “Rabii!” na akĩmũmumunya.

46 Nao andũ acio makĩguthũkĩra Jesũ makĩmũnyiita.

47 Na ũmwe wa arĩa maarũngiĩ hakuhĩ agĩcomora rũhiũ rwake rwa njora agĩtinia gũtũ kwa ndungata ya mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene.

48 Nake Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Kaĩ ndĩ mũtongoria wa akararia a watho atĩ nĩkĩo muoka kũũnyiita mũrĩ na hiũ cia njora na njũgũma?”

49 Ndĩratũũraga na inyuĩ hekarũ-inĩ ngĩrutanaga mũthenya o mũthenya na mũtingĩnyiita. No rĩrĩ, Maandĩko no nginya mahiinge.”

50 Hĩndĩ ãyo arutwo ake othe makĩmũtiganĩria, makĩũra.

51 Na mwanake ũmwe ũteehumbĩte kĩndũ tiga taama wa gatani akĩrũmĩrĩra Jesũ. Na rĩrĩa maamũnyiitire,

52 agĩtiga taama wake nao, akĩũra e njaga.

Jesũ Gũtwarwo Mbere ya Kĩama

53 Nao andũ acio magĩtwara Jesũ kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene othe, na athuuri na arutani a watho makĩgomana hamwe.

54 Petero akīmūrūmīrīra arī haraaya o nginya agīkinya nja ya mūciī wa mūthīnjīri-Ngai ūcio mūnene. Agīikarania na thigari kūu agīota mwaki.

55 Na rīrī, athīnjīri-Ngai arīa anene, o na Kīama kīu gīothe,† magīcaria ūira wa kūūragithia Jesū, no mationire.

56 Na andū aingī nīmarutire ūira wa maheeni, no ūira wao ūkīaga kūiguana.

57 Gūgīcooka gūkīrūgama andū amwe, nao makīruta ūira wa maheeni makiuga atīrī,

58 “Nītwaiguire akiuga atīrī, ‘Nīngatharia hekarū īno yakītwo nī andū, na njake īngī ītakītwo nī mūdū na ihinda rīa mīthenya ītatū.’”

59 No o na moiga ūguo, ūira wao ūkīaga kūiguana.

60 Hīndī īyo mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene akīrūgama gatagatī kao, akīūria Jesū atīrī, “Kaī wee ūtarī na ūndū ūngīcookia? Nī ūhorō ūrīkū ūyū ūrathitangwo naguo?”

61 No Jesū agīkira ki, na ndacookie ūndū.

O rīngī mūthīnjīri-Ngai ūcio mūnene akīmūūria atīrī, “Wee nīwe Kristū, Mūrū wa Ūrīa Mūrathime?”

62 Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Ī nī nī. Na nīmūkona Mūrū wa Mūdū aikarīte guoko-inī kwa ūrīo kwa Ūrīa-ūrī-Hinya, na agīūka arī igūrū rīa matu.”

---

† 14:55 Kīama gīa Sanihedirini gīakoragwo na athīnjīri-Ngai arīa anene, na athuuri, na arutani a watho wa Musa.

63 Mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mũnene agĩtembũranga nguo ciake. Akĩũria atĩrĩ, “Tũgũkĩbatario nĩ aira angĩ a kĩ?”

64 Nĩmweiguĩra akĩruma Ngai. Mũgwĩciiria atĩa?”

Nao othe makĩmũtuĩra atĩ aagĩrĩirwo nĩ kũũragwo.

65 Hĩndĩ ĩyo amwe makĩambĩrĩria kũmũtuĩra mata, na makĩmũhumbĩra ũthiũ, makĩmũringa na ngundi makĩmwĩraga atĩrĩ, “Ta kĩrathe ũhoru.” Nacio thigari ikĩmuoya, ikĩmũhũra.

Petero Gũkaana Jesũ

66 Na hĩndĩ ĩyo Petero aikarĩte o hau nja-rĩ, ũmwe wa ndungata cia airĩtu cia mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene akĩgerera ho.

67 Rĩrĩa oonire Petero agĩota mwaki, akĩmũrora wega.

“Akĩmwĩra atĩrĩ, ‘O nawe uuma hamwe na Jesũ ũcio wa Nazarethi.’”

68 Nowe Petero agĩkaana ũhoru ũcio, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndiũĩ ũhoru ũcio, o na ndiramenya nĩ atĩa ũroiga,” na akiumagara agĩthiĩ itoonyero-inĩ.

69 Na rĩrĩa ndungata ĩyo ya mũirĩtu yamuonire ho, o rĩngĩ ikĩira arĩa maarũngĩĩ ho atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩ ũmwe wao.”

70 No Petero agĩkaana ũhoru ũcio rĩngĩ.

Thuutha wa kahinda kanini, arĩa maarũgamĩte hakuhĩ makĩira Petero atĩrĩ, “Ti-itherũ ũrĩ ũmwe wao, nĩ ũndũ wĩ Mũgalili.”‡

‡ 14:70 Mwarĩrie wa andũ a kuuma Galili warĩ na ngũũrani na wa andũ a kuuma Judea.

⁷¹ Nake akĩambĩrĩria kwĩhĩta akiugaga atĩrĩ, “Niĩ ndiũ mũndũ ũyũ mũraaria ũhoru wake.”

⁷² O hĩndĩ ĩyo ngũkũ ĩgĩkũga hĩndĩ ya keerĩ. Nake Petero akĩririkana ũhoru ũrĩa Jesũ aamwĩrĩte atĩrĩ, “Ngũkũ ĩtanakũga keerĩ nĩũrĩngaana maita matatũ.” Nake akĩambĩrĩria kũrĩra.

15

Jesũ Gũtwarwo Mbere ya Pilato

¹ Na rĩrĩ, rũciinĩ tene, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri, na arutani a watho, na Kĩama gĩothe magĩtua ũrĩa megwĩka. Makĩoha Jesũ, makĩmũtwara, makĩmũneana kũrĩ Pilato.

² Nake Pilato akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũthamaki wa Ayahudi?”

Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩĩ, ũguo woiga nĩguo.”

³ Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene makĩmũthitangĩra maũndũ maingĩ.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Pilato akĩmũũria o rĩngĩ atĩrĩ, “Kaĩ wee ũtarĩ na ũndũ ũgũcookia? Ta rora maũndũ marĩa mothe maragũthitangĩra.”

⁵ No Jesũ ndaigana gũcookia ũndũ, nake Pilato akĩgega.

⁶ Na rĩrĩ, kwarĩ mũtugo hĩndĩ ya Iruga rĩu rĩa Bathaka, Pilato nĩamohoragĩra mwohwo ũmwe, o ũrĩa andũ mangĩetirie.

⁷ Na nĩ kwarĩ mũndũ ũmwe wetagwo Baraba woohetwo hamwe na arĩa maambĩrĩrie ngũĩ ya gũũkĩrĩra thirikari na makoorage andũ thĩinĩ wa mbũkĩrĩra ĩyo.

8 Nakĩo kĩrĩndĩ kĩnene gĩgĩthĩ harĩ Pilato, gĩkĩmũũria eeke o ũrĩa aamenyerete gwĩka.

9 Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ mũkwenda ndĩmuohorere mũthamaki wa Ayahudi?”

10 Nĩgũkorwo nĩamenyaga atĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene maaneanĩte Jesũ kũrĩ we nĩ ũndũ wa ũiru.

11 No rĩrĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene makĩringĩrĩria kĩrĩndĩ kũ kũire Pilato ohore Baraba handũ ha Jesũ.

12 Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Mũgũkienda njĩke atĩa na mũndũ ũyũ mwĩtaga mũthamaki wa Ayahudi?”

13 Nao makĩanĩrĩra, makiuga atĩrĩ, “Mwambe mũtĩ igũrũ!”

14 Nake Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Nĩkĩ? Nĩ ngero ĩrĩkũ agerete?”

No-o magĩkĩrĩrĩria kwanĩrĩra, makiugaga atĩrĩ, “Mwambe mũtĩ igũrũ!”

15 Na tondũ nĩendaga gũkenia kĩrĩndĩ kũ, Pilato akĩmohorera Baraba. Akĩhũũrithia Jesũ iboko, agĩcooka akĩmũneana akambwo mũtĩ igũrũ.

Thigari Kũnyũrũria Jesũ

16 Nacio thigari igĩtwara Jesũ gũikaro-inĩ kĩa barũthi (na nĩkĩo gĩetagwo Puratoria); igĩcookanĩrĩria mbũtũ yothe ya thigari.

17 Ikĩmũhumba nguo ndaaya ya rangi wa ndathi, igĩcooka igĩtuma thũmbĩ ya mĩgwa, ikĩmwĩkĩra mũtwe.

18 Ikĩambĩrĩria kũmũnyũrũria, ikĩmwĩraga atĩrĩ, “Ũkĩrĩ mũhoru, wee mũthamaki wa Ayahudi?”

19 Ikĩmũhũūra na rũthanju mũtwe maita maingĩ ikĩmũtuagĩra mata. Ikĩgũithia thĩ mbere yake, ikĩmũturagĩria ndu ta ikũmũhooya.

20 Na ciarĩkia kũmũnyũrũria-rĩ, ikĩmũruta nguo ĩyo ndaaya ya rangi wa ndathi, ikĩmũhumba nguo ciake mwene. Igĩcooka ikĩmuumagaria ikamwambe mũtĩ igũrũ.

Jesũ Kwambwo Mũtharaba-inĩ

21 Na marĩ njĩra thigari ikĩnyiita mũndũ wahĩtũkaga akiuma mĩgũnda-inĩ, wetagwo Simonĩ wa kuuma Kurene, ithe wa Alekisandero na Rufusi, na ikĩmũkuuithia mũtharaba wa Jesũ na hinya.

22 Igĩgĩkinyia Jesũ handũ harĩa heetagwo Gol-ogotha (ũguo nĩ kuuga Handũ hahaana ta Ihĩndĩ rĩa Mũtwe).

23 Ningĩ igĩcooka ikĩmũhe ndibei ĩtukanĩtio na manemane, nake Jesũ akĩrega kũmĩnyua.

24 Igĩkĩmwamba mũtĩ igũrũ. Ikĩgayana nguo ciake, na ũndũ wa gũcicuukĩra mĩtĩ nĩguo imenye o ĩrĩa mũndũ egũkuua.

25 Kwarĩ thaa ithatũ cia rũciinĩ rĩrĩa ciamwambire mũtĩ igũrũ.

26 Ũndũ ũrĩa aathitangĩrwo wandĩkĩtwo atĩrĩ, “Ũyũ nĩwe MŪTHAMAKI WA AYAHUDI.”

27 Ningĩ ikĩamba atunyani eerĩ hamwe nake, ũmwe mwena wake wa ũrĩo, nake ũcio ũngĩ mwena wake wa ũmotho.

28 (Namo Maandĩko makĩhingio marĩa moigaga atĩrĩ, “Aataranĩirio na andũ arĩa aagarari watho.”)

29 Andũ arĩa maahĩtũkagĩra hau nĩmamũrumaga makĩinagia mĩtwe yao, makoiga atĩrĩ, “Hĩ! Wee ũngĩratharirie hekarũ na ũmĩake na mĩthenya ĩtatũ-rĩ,

30 harũrũka uume mũtharaba-inĩ ũcio, wĩhonokie!”

31 O ũndũ ũmwe athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho nĩmamũnyũrũragia, makerana atĩrĩ, “Nĩarahonokagia arĩa angĩ, no ndangĩhota kwĩhonokia we mwene.

32 Kristũ ũyũ, Mũthamaki wa Isiraeli-rĩ, ta nĩakĩharũrũke rĩu oime mũtharaba-inĩ, nĩguo tuone twĩtĩkie.” O nao arĩa maambanĩirio hamwe nake, makĩmũruma.

Gĩkuũ kĩa Jesũ

33 Na rĩrĩ, thaa thita cia mũthenya ciakinya, bũrũri wothe ũkĩgĩa nduma nginya thaa kenda.

34 Na thaa kenda Jesũ akĩgũthũka na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Eloi, Eloi, lama sabakithani?” naguo ũguo nĩ kuuga atĩrĩ, “Ngai wakwa, Ngai wakwa, wandiganĩria nĩkĩ?”

35 Rĩrĩa andũ amwe a arĩa marũngĩi hau maiguire ũguo, makiuga atĩrĩ, “Ta thikĩrĩriai agĩta Elija.”

36 Mũndũ ũmwe agĩteng’era, agĩtobokia thibũnji thiki-inĩ akĩmĩthecerera kamũrangi-inĩ akĩhe Jesũ anyue. Akiuga atĩrĩ, “Tiganai nake. Rekei tuone kana Elija nĩegũũka kũmũcuurũria mũtharaba-inĩ.”

37 Nake Jesũ agĩkaya aanĩrĩire, agĩtuĩkana.

38 Nakĩo gĩtambaya kĩa hekarũ gĩgĩatũkana icunjĩ igĩrĩ kuuma igũrũ nginya thĩ.*

39 Na rĩrĩa mũnene-wa-thigari-igana, ũrĩa warũngĩ hau mang'ethanĩire, aiguire ũrĩa akaya na akĩona ũrĩa akua, akiuga atĩrĩ, "Titherũ mũndũ ũyũ oima Mũrũ wa Ngai!"

40 Nĩ haarĩ na atumia meeroragĩra marĩ haraaya. Ũmwe wao aarĩ Mariamu Mũmagidali, na Mariamu nyina wa Jakubu ũrĩa warĩ Mũnini na wa Jose, na Salome.

41 Rĩrĩa aarĩ Galili, atumia aya nĩo maamũrũmagĩrĩra na makamũtungatagĩra. Ningĩ hau nĩ haarĩ na atumia angĩ aingĩ arĩa mookĩte nake Jerusalemu.

Gũthikwo kwa Jesũ

42 Na tondũ kwarĩ Mũthenya wa Kwĩhaarĩria (nĩguo mũthenya ũrĩa wĩ mbere ya Thabatũ), gwakuhĩrĩria hwaĩ-inĩ-rĩ,

43 Jusufu wa Arimathea, mũndũ warĩ igweta mũno Kĩama-inĩ gĩa athuuri, na we mwene nĩetagĩrĩra ũthamaki wa Ngai, agĩthiĩ kũrĩ Pilato na ũcamba, akĩhooya etĩkĩrio akuue mwĩrĩ wa Jesũ.†

44 Nake Pilato akĩgega aigua atĩ Jesũ nĩarĩkĩtie gũkua. Agĩta mũthigari ũrĩa mũnene-wa-

---

* **15:38** Gĩtambaya kĩa hekarũ kĩagayanĩtie Handũ-harĩa-Hatheru na Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno. Gwatũkana gwakĩo kuonanirie atĩ Kristũ nĩatoonyire kwa Ngai nĩ ũndũ witũ, na agĩtũhingũrĩra njĩra ya gũthiiga mbere ya Ngai. † **15:43** Maarĩ na ihenya rĩa kweheria mwĩrĩ wa Jesũ mũtĩ-igũrũ maũthike mbere ya Thabatũ kwambĩrĩria.

thigari-igana, akĩmũũria kana Jesũ nĩarĩkĩtie gũkua.

⁴⁵ Rĩrĩa aamenyithirio nĩ mũnene ũcio wa thigari igana atĩ nĩguo kwarĩ, agĩtĩkĩria Jusufu akuue mwĩrĩ ũcio.

⁴⁶ Nĩ ũndũ ũcio Jusufu akĩgũra taama wa gatani, agĩcuurũria mwĩrĩ ũcio. Akĩũkũnja na taama ũcio wa gatani, agĩthĩ akĩũiga thĩinĩ wa mbĩrĩra yenjetwo rwaro-inĩ rwa ihiga. Agĩcooka akĩgaragara ihiga rĩkĩhinga mũromo wa mbĩrĩra iyo.

⁴⁷ Nake Mariamu Mũmagidali na Mariamu ũrĩa nyina wa Jose makĩona harĩa aigirwo.

16

Kũriũka kwa Jesũ

¹ Na rĩrĩ, Thabatũ yathira, Mariamu Mũmagidali, na Mariamu nyina wa Jakubu, na Salome makĩgũra indo nungi wega nĩgeetha mathĩ makahake mwĩrĩ wa Jesũ.

² Mũthenya wa mbere wa kiumia, rũciinĩ tene thuutha wa riũa kũratha, marĩ njĩra magĩthĩ mbĩrĩra-inĩ,

³ nĩmoranagia atĩrĩ, “Nũũ ũgũtũgaragarĩria ihiga rĩehere mũromo-inĩ wa mbĩrĩra?”

⁴ No rĩrĩa maatiirire maitho, makĩona ihiga rĩũ nĩrĩagaragarĩtio rĩkehera, nĩgũkorwo rĩarĩ inene mũno.

⁵ Na rĩrĩa maatoonyaga mbĩrĩra-thĩinĩ, makĩona mwanake wehumbĩte nguo njerũ ndaaya aikarĩte thĩ mwena wao wa ũrĩo, nao makĩmaka.

6 Nake akĩmeera atĩrĩ, “Tigai kũmaka. Mũracaria Jesũ ũrĩa wa Nazarethi, ũrĩa ũrambirwo mũtĩ igũrũ. Nĩariũkĩte! Ndarĩ haha. Onei harĩa maramũigĩte.

7 No thiĩ mwĩre arutwo ake o na Petero atĩrĩ, ‘Nĩekũmũtongoria gũthiĩ Galili. Kũu nĩkuo mũkaamuona, o ta ũrĩa aamwĩre.’”

8 Atumia acio makiuma hau mbĩrĩra-inĩ makiinainaga na magegete. Matirĩ mũndũ meerire ũndũ, tondũ nĩmetigagĩra.

(Maandĩko mamwe ma tene matirĩ gacunjĩ gaka kuuma Mariko 16:9-20)

9 Mũthenya wa mbere wa kiumia rũciinĩ tene Jesũ ariũka-rĩ, aambire kuumĩrĩra Mariamu Mũmagidali ũrĩa aarutĩte ndaimono mũgwanja.

10 Nake Mariamu agĩthiĩ akĩra arĩa maatũire na Jesũ, akĩmakora magĩcakaya na makĩrĩra.

11 Nao maigua atĩ Jesũ nĩariũkĩte, na atĩ Mariamu nĩamuonete, makĩrega gwĩtĩkia.

12 Thuutha ũcio Jesũ akiumĩrĩra andũ angĩ eerĩ ao, ahaana ũndũ ũngĩ, rĩrĩa maathiaga mĩgũnda-inĩ.

13 Andũ acio makĩhũndũka, magĩthiĩ makĩra arutwo arĩa angĩ; no-o nao makĩrega kũmetĩkia.

14 Thuutha ũcio Jesũ akiumĩrĩra arutwo arĩa ikũmi na ũmwe makĩrĩa irio; akĩmatetia nĩ ũndũ wa kwaga gwĩtĩkia na nĩ ũndũ wa ũmũ wa ngoro ciao, nĩ ũndũ wa kũrega gwĩtĩkia arĩa maamuonete thuutha wa kũriũka gwake.

15 Akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩ thĩ yothe mũkahunjĩrie andũ othe Ũhoro-ũrĩa-Mwega.

¹⁶ Na mündũ o wothe ũgetĩkia na abatithio nĩakahonoka, no ũrĩa wothe ũtagetĩkia nĩagatuĩrwo ciira.

¹⁷ Nacio ciama ici nĩ igatwaranaga na arĩa metĩkĩtie: Nĩmakaingata ndaimono thĩinĩ wa rĩĩtwa rĩakwa; na nĩmakaaria na thiomĩ njerũ;

¹⁸ na nĩmakanyiita nyoka na moko mao; na rĩrĩa makaanyua thumu, ndũkamathũkia o na hanini; nĩmakaigagĩrĩra andũ arĩa arũaru moko, nao mahone.”

¹⁹ Mwathani Jesũ aarĩkia kũmaarĩria ũhoro ũcio, agĩtwarwo igũrũ na agĩkara thĩ guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai.

²⁰ Nao arutwo magĩcooka makiumagara na makĩhunjia ũhoro kũndũ guothe, nake Mwathani akĩrutithania wĩra nao, na agekĩraga ũhoro wake hinya na ũndũ wa ciama iria ciatwaranaga na ũhoro ũcio.

**Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre
Gikuyu: Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre
(Bible) of Kenya**

copyright © 2013 Biblica, Inc.

Language: Kikuyu (Gikuyu)

Contributor: Biblica, Inc.

Wĩra ũyũ ũheanĩtwo na ũndũ wa rũtha rwa biacara rwa Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). Ũngĩenda kuona kobĩ ya rũtha rũrũ rwa biacara, rora rũrenda-inĩ rwa: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0>, kana ũtũme marũa kũrĩ: Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® nĩ mũhũri wa biacara wandĩkithĩtio nĩ Biblica, Inc., kũhũthĩra mũhũri wa biacara wa Biblica® kũbataraga marũa ma gwĩtikĩrio kuuma kũrĩ Biblica, Inc. Kuumana na rũtha rwa biacara rwa CC BY-SA, no ũkobie kana ũtambie wĩra ũyũ ũtarĩ mũgarũre, ĩndĩ ndũkagarũre rũri rwa biacara rwa Biblica®. Ũngĩgarũra kana ũkobie wĩra ũyũ, na tondũ wa ũguo ũtuĩke nĩ wĩra mwerũ uumanĩte na ũcio-rĩ, no nginya weheria mũhũri wa biacara wa Biblica®. Wĩra-inĩ ũcio mwerũ no nginya wonanie nĩ maũndũ marĩkũ ũgarũrĩte, na ũtarĩrie wĩra-inĩ ũcio ta ũũ: “Wĩra wa kĩhumo warĩ wa Biblica, Inc. na ũheanĩtwo tũhũ ng’enda-inĩ cia www.biblica.com na open.bible.”

Kĩmenyitha kĩa Mwene-wĩra no nginya kĩaandĩkwo iratathi rĩa kĩongo kĩa wĩra kana rĩa ũhoru wa Mwene-wĩra ta ũũ:

Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre™

Kĩmenyithia kĩa Mwene-wĩra © 2013 nĩ Biblica, Inc.

Biblica® Open Kikuyu Holy Word of God™

Copyright © 2013 by Biblica, Inc.

“Biblica” nĩ mũhũri wa biacara wandĩkithĩtio wabici-inĩ ya United States Patent and Trademark Office nĩ Biblica, Inc. Ũhũthĩrĩtwo na rũtha.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

No nginya wĩtikĩrie wĩra ũcio mwerũ ũgarũrĩte ũheanwo na ũndũ wa rũtha rwa biacara rũu rwa CC BY-SA.

Ũngĩenda kũmenyithia Biblica, Inc. ũhoru wĩgiĩ ũtaũri waku wa wĩra ũyũ-rĩ, twandĩkire rũrenda-inĩ rwa: <https://open.bible/contact-us>.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this

license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: "The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible."

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre™

Kĩmenyithia kĩa Mwene-wĩra © 2013 nĩ Biblica, Inc.

Biblica® Open Kikuyu Holy Word of God™

Copyright © 2013 by Biblica, Inc.

"Biblica" nĩ mũhũri wa biacara wandĩkithĩtio wabici-inĩ ya United States Patent and Trademark Office nĩ Biblica, Inc. Ũhũthĩritwo na rũtha.

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/contact-us>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 6 May 2025 from source files dated 7 May 2025

fc720f23-baa2-5544-80d5-259f1bddeb63